

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально–науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____

(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ

(ім'я та прізвище)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____

(підпис)

Лада ШІРІНЯН

(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2024 р.

«__» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(код і назва спеціальності)

освітньо–професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: Шляхи удосконалення розподілу і використання прибутку підприємства

Виконала: здобувачка 2 курсу, групи ФІ-2-9М

Стегній Олександр Вікторович

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник: Бойко Світлана Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Тамара БЕРЕЗЯНКО

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____

(підпис)

Київ – 2024 р.

АНОТАЦІЯ

Стегній О.В. «Податкова політика держави та її вплив на фінансовий розвиток підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Національний університет харчових технологій, Київ, 2024.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем реалізації податкової політики держави у контексті впливу на фінансовий розвиток підприємства.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі узагальнено теоретичні засади формування і реалізації податкової політики держави.

Другий розділ присвячено аналізу фінансового стану ПрАТ «Оболонь», аналізу оподаткування та податкового навантаження, впливу оподаткування на фінансовий стан.

У третьому розділі обґрунтовано напрями удосконалення податкової політики України та оптимізації впливу податкової політики на фінансовий стан ПрАТ «Оболонь».

Ключові слова: податки, податкова політика, податкова система, податкове навантаження на економіку, податкове навантаження підприємства, фінансовий стан підприємства

SUMMARY

Stegnii O.V. «Tax policy of the state and its impact on the financial development of the enterprise»

Qualification work for obtaining the degree of “master” in the specialty 072 Finance, banking, insurance and stock market. National University of Food Technologies, Kyiv, 2024.

Qualification work is devoted to solving theoretical, methodological and practical problems of implementing the tax policy of the state in the context of the impact on the financial development of the enterprise.

The work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used literature and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the topic and formulates the research objectives.

The first section summarizes the theoretical principles of the formation and implementation of the tax policy of the state.

The second section is devoted to the analysis of the financial condition of PrJSC «Obolon», the analysis of taxation and tax burden, the impact of taxation on the financial condition.

The third section substantiates the directions for improving the tax policy of Ukraine and optimizing the impact of tax policy on the financial condition of PrJSC «Obolon».

Keywords: taxes, tax policy, tax system, tax burden on the economy, tax burden on the enterprise, financial condition of the enterprise

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ.....	9
1.1. Податкова політика держави як економіко-правова категорія.....	9
1.2. Сучасна наукова думка про становлення і розвиток податкових систем.....	17
1.3. Інституційні аспекти податкової політики держави.....	25
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ПрАТ «ОБОЛОНЬ».....	34
2.1. Загальна характеристика ПрАТ «Оболонь» та аналіз фінансового стану ПрАТ «Оболонь».....	34
2.2. Аналіз оподаткування та податкового навантаження ПрАТ «Оболонь».....	48
2.3. Оцінка впливу оподаткування на фінансовий стан ПрАТ «Оболонь»...	59
Висновки до розділу 2.....	65
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	67
3.1. Сучасний стан оподаткування України та його пріоритетів.....	67
3.2. Оптимізація впливу податкової політики на фінансовий стан ПрАТ «Оболонь».....	73
Висновки до розділу 3.....	83
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Забезпечення діяльності підприємств у відповідному податковому середовищі передбачає формування і реалізації податкової політики держави. Водночас сучасні міжнародні реалії свідчать про поширення впливу податків на економічні процеси, що відбуваються на міждержавному рівні.

Для України актуальними є проблеми, пов'язані з функціонуванням податків та системи оподаткування підприємств, в тому числі підприємств харчової промисловості, оскільки вітчизняна податкова система характеризується численними податковими реформами та постійними змінами, що суперечить вимогам податкової сталості. Водночас активна участь України в євроінтеграційних процесах зумовлює необхідність адаптації її податкової системи до умов Євросоюзу та дотримання процедури гармонізації податкової системи через імплементацію європейського податкового законодавства, гармонізацію податкових ставок та процесів адміністрування податків.

Концептуальні основи оподаткування та формування податкової політики заклали у своїх працях Ф. Нітті, К. Рау, Д. Рікардо, А. Сміт, Ш. Бланкарта, Дж. Бюкенена, Дж. Стігліца та інші. Серед сучасних українських вчених, які зробили значний внесок у дослідження проблематики функціонування податкової політики варто назвати таких вчених: Алексійчук О. В., Бауліна Т. В., Бойко С. В., Дем'яненко І.В., Іванов Ю. Б., Опарін В. М., Соколовська А. М., Толстенко О.Ю., Шірінян Л. В., Федосов В. М., та ін. Особливої актуальності набуває дослідження податкової політики в умовах воєнного стану, що вимагає залучення додаткових фінансових потоків до бюджетів для фінансування оборони та відбудови воєнних руйнувань та в умовах виконання обов'язків імплементацію європейського податкового законодавства.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи – обґрунтувати теоретичних та практичних засад впливу податкової політики

держави на фінансовий розвиток підприємства. Мета зумовила необхідність виконання таких завдань:

- розкрити зміст значення поняття «податкова політика держави» та основні змістовні характеристики податкової політики;
- визначити погляди на становлення та розвиток податкових систем;
- узагальнити інституційні аспекти податкової політики держави;
- визначити загальну характеристику підприємства та провести аналіз фінансового стану підприємства;
- проаналізувати оподаткування підприємства та податкове навантаження;
- провести аналіз впливу оподаткування на фінансовий стан;
- проаналізувати сучасний стан і тенденції функціонування податкової системи України;
- обґрунтувати рекомендації оптимізації впливу податкової політики держави на фінансовий стан підприємства.

Об’єкт дослідження – податкова політика України та її вплив на фінансовий розвиток підприємства.

Предмет дослідження – теоретичні та організаційні засади впливу податкової політики України на фінансовий розвиток підприємства.

Методи дослідження. Методологічна основа дослідження базується на діалектичному методі наукового пізнання та системному підході до вивчення податкової політики України її інституційного забезпечення. Зокрема використано: а) семантичний аналіз, методи індукції й дедукції, загального і конкретного, графічного зображення – при визначенні понятійного апарату податкової політики держави, узагальнення інституційних засад розвитку податкової політики держави та організаційно-економічних основ її формування і реалізації; б) методи аналізу і синтезу, методи статистичних групувань для аналізу надходження податків та вплив окремих податків на загальну динаміку; аналізу надходження податків за групами податків; аналізу податкового навантаження на економіку та податкового навантаження на виробників пива.

Інформаційну базу становлять вітчизняні нормативно-правові акти з питань оподаткування, директиви ЄС, положення й регламенти інституцій Євросоюзу, матеріали Державної податкової служби України, Міністерства фінансів України, Європейського комітету статистики і документи міжнародних організацій, фінансова звітність підприємств-виробників пива (ПрАТ «Оболонь», ПрАТ «Карлсберг Україна», ПрАТ «Абінбев ефес Україна», ПрАТ «ПБК Радомишль», ТзОВ «Перша Приватна Броварня», ТОВ «Пивоварня Опілля», ТОВ «Пивоварня Зібберта», ТОВ «Уманьпиво», ПрАТ «Фірма Полтавпиво», ТОВ «Ресторація «На ринку»)

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування обґрунтованих у кваліфікаційній роботі рекомендацій щодо оптимізації впливу податків на фінансовий стану ПрАТ «Оболонь».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

1.1. Податкова політика держави як економіко-правова категорія

Податкова політика держави формується кожною державою персонально на основі ретроспективи власного досвіду у галузі оподаткування та міжнародних договорів з оподаткування для уніфікації оподаткування, зменшення податкової конкуренції та мінімізації «податкових гаваней».

Для досягнення мети і завдань кваліфікаційної роботи необхідно визначити сутність податкової політики держави та її основних характеристик та ознак.

За положеннями чинного господарського законодавства (Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV), податкова політика – це складова економічної політики держави, «спрямована на забезпечення економічно обґрунтованого податкового навантаження на суб'єктів господарювання, стимулювання суспільно необхідної економічної діяльності суб'єктів, а також дотримання принципу соціальної справедливості та конституційних гарантій прав громадян при оподаткуванні їх доходів» [2]. На рис. 1.1 наведено інші складові економічної політики, що вказує важливість і невід'ємність податкової політики для забезпечення ефективної економічної системи держави та економічного зростання. В основі такого визначення покладено переважно оподаткування підприємства та оподаткування доходів фізичних осіб, проте сучасна податкова система містить інші напрями оподаткування фізичних осіб, а саме оподаткування споживання чи оподаткування рухомого та нерухомого майна. На нашу думку, податкова політика держави виходить за межі оподаткування доходів фізичних осіб.

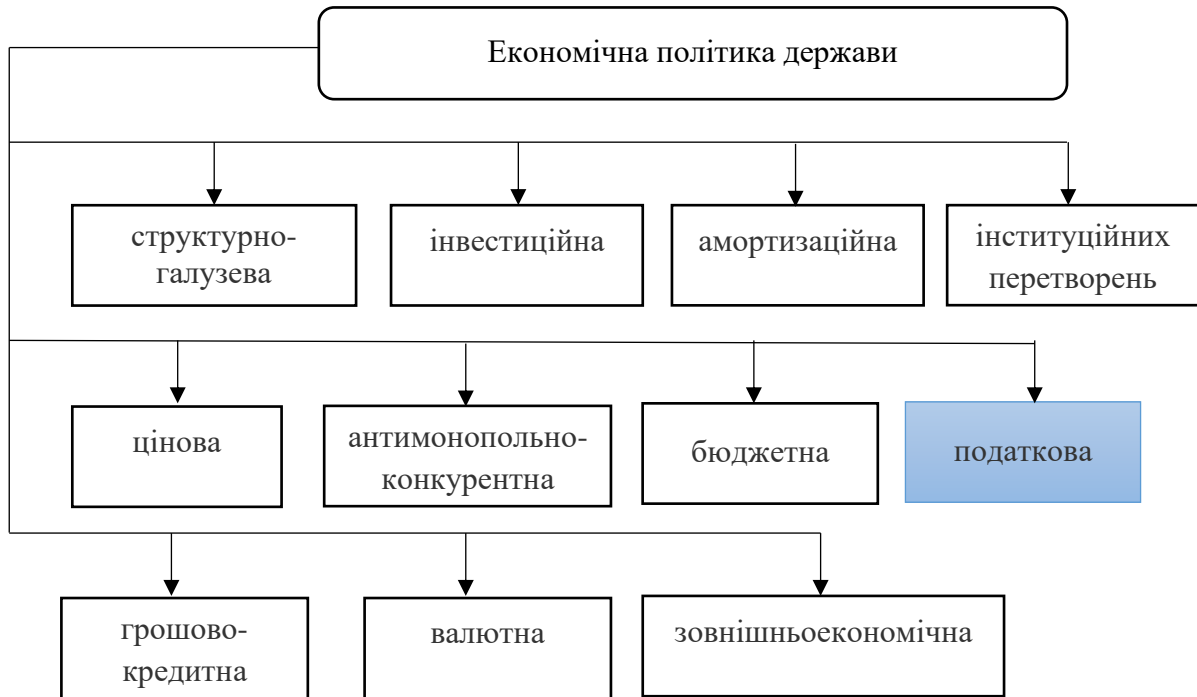

Рис. 1.1. Місце податкової політики у економічній безпеці держави

Джерело: побудовано за даними Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV [2]

Міністерство фінансів України як центральний орган виконавчої влади та реалізатор державної податкової політики визначає сутність таким чином: «діяльність держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави» [42].

Визначення сутності податкової політики держави та державна податкова політика за працями вчених наведено у табл. 1.1 та табл. 1.2.

Таблиця 1.1

Визначення сутності державної податкової політики

Автор	Визначення
Скаско О., Могिला І.-Л.	Державна податкова політика - це комплекс заходів держави, спрямованих на стандартизацію системи оподаткування, забезпечення надходжень до бюджету, стимулювання економічного розвитку країни
Сторожук І.П.	Державна податкова політика - це сукупність економічних, фінансових і правових заходів держави щодо формування податкової системи країни з метою забезпечення потреб держави, окремих соціальних груп суспільства, а також розвитку економіки країни шляхом перерозподілу ресурсів

Джерело: побудовано за даними [49, 53]

З огляду на підхід Міністерства фінансів України та думки науковців Євтушевської О. О., Лагодієнко Н. В., Іванченкової Л. В., Макарука О. В., Архірейської Н. В., Пасасайка І. М. і Панасейка М. С. [11, 36] наведемо макроекономічний підхід щодо визначення поняття «податкова політика», який фокусується на впливі податків на економіку загалом та передбачає досягнення балансу між збором податків і забезпеченням фінансової стабільності країни. Такий підхід допомагає визначити оптимальну податкову політику, яка має балансувати між різними економічними цілями (стимулювання інвестицій, збільшення ВВП та соціальної захищеності населення), за такими визначеннями акцент зроблено на впливі оподаткування на економічну та соціальну сферу суспільства.

Таблиця 1.2

Визначення сутності податкової політики держави

Автор	Визначення
1	2
Петик Л. О., Себестянович І. С.	Податкова політика становить сукупність правових норм та заходів, які спрямовані на забезпечення регульовального впливу на рівень податкового навантаження та економічну поведінку платників податку, а отже, - на процеси соціально-економічного розвитку держави
Євтушевська О. О., Лагодієнко Н. В. та ін.	Податкова політика є частиною загальної економічної політики держави. Для ефективного регулювання економіки уряд має застосовувати гнучкий механізм впливу на економічні процеси.
Нікітішин А. О.	Податкова політика є важливим атрибутом державності, складником економічної системи, фінансовим механізмом регулювання процесу примусової передачі частини фінансових ресурсів платників податків у розпорядження держави з метою виконання останньою важливих соціально-економічних функцій
Іванов Ю. Б., Тищенко В. Ф., Найденко О. Є	Податкова політика – це діяльність держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави.
Макарук О. В.	Податкова політика – це діяльність держави з установа, правового регламентування та організації стягнення податків і зборів, метою якої є формування централізованих фінансових ресурсів держави в процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту
Коваленко А.В.	Податкова політика – це система взаємовідносин держави та суб'єктів оподаткування, метою якої є збір коштів у бюджет задля ефективного функціонування соціально-економічного розвитку країни

1	2
Архірейська Н. В., Панасейко І. М., Панасейко М. С.	Податкова політика – це комплекс економіко-правових та організаційних заходів у секторі оподаткування, котрі органи державної влади використовують з метою визначення умов оподаткування, які орієнтовані на створення відповідних умов для надходжень податків та зборів до централізованих фондів грошових ресурсів держави, а також досягнення економічного розвитку
Давидков С. О.	...налагоджену й прозору систему між платником податків та державою, яку контролюють встановлені законодавчо-нормативні документи та розроблена сукупність економічних і організаційних заходів для постійного отримання доходів державних і місцевих бюджетів за рахунок постійних чи тимчасових джерел
Макарук О. В.	Податкова політика становить собою систему заходів, що провадяться урядом країни для вирішення певних короткострокових і довгострокових завдань, які стоять перед суспільством, за допомогою системи оподаткування країни
Тихонов В. О., Клос В. М., Бортник І. А. та ін.	Податкова політика – це сукупність рішень, прийнятих органами державної влади у сфері оподаткування
Товстуха Д.О.,	...діяльність багатьох державних органів, здійснювану в різних формах, методах у способи і за допомогою відповідних інструментів, із питань встановлення, організації, а також правового регламентування справляння податків і податкових платежів

Джерело: побудовано за даними [11, 23, 27, 30, 36, 39, 41, 43, 54, 55]

Згідно із визначенням Іванова Ю. Б., Тищенка В. Ф., Найденка О. Є., «фінансовий підхід передбачає, що податкова система має бути ефективною і забезпечувати оптимальне використання бюджетних ресурсів. Цей підхід орієнтується на збільшення надходжень до державного бюджету за рахунок підвищення податкових ставок, розширення податкової бази та боротьби з ухиленням від сплати податків» [6].

Петик Л. О., Себестянович І. С., а також Нікітішин А. О. розглядають соціальний підхід, який фокусується на соціальних питаннях і потребах громадян. Такий підхід передбачає встановлення спеціальних податків для забезпечення соціального захисту й підтримки окремих категорій населення (інвалідів, безробітних, дітей та пенсіонерів).

Попри визначення сутності податкової системи вчені також виділяють основні характеристики податкової політики держави. Так, С. О. Давидков у своїй праці «Аналіз сутності та дослідження завдань податкової політики держави» [23] визначає чотири ознаки податкової політики (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Ознаки податкової політики держави

Джерело:[23, с. 15]

Ю. М. Руденко визначає суть податкової політики через її публічність та роль у громадянському і демократичному суспільстві. Тому вчений визначає суть податкової політики як «явища, яке має потужну суспільну функцію, системи правових, економічних і організаційно-контрольних заходів органів публічної влади щодо встановлення і стягнення податків і податкових платежів із метою формування фінансової бази держави для подальшого виконання покладених на неї завдань і функцій, стимулювання соціально-економічного розвитку, забезпечення національної безпеки, надання суспільних послуг населенню, які виробляються та корегуються на основі взаємодії державної влади та інститутів громадянського суспільства» [47, с. 98].

Податкова політика України спрямована на забезпечення стабільності фінансових ресурсів в країні та забезпечення соціально-економічного розвитку країни. Тому важливим аспектом є розгляд рівнів податкової політики України: від міжнародної податкової політики до персональної (особистої) (рис. 1.3).

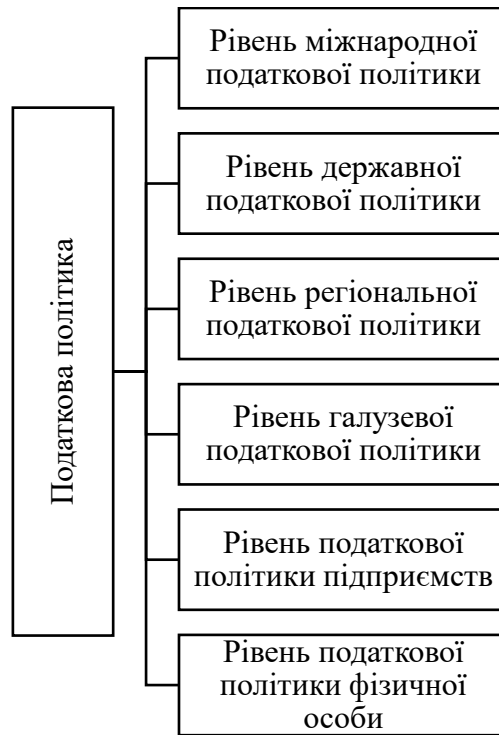

Рис. 1.3. Деталізація рівнів податкової політики України

Джерело: розроблено авторами

Рівень державної податкової політики визначається на рівні держави і передбачає систему податків та інших обов'язкових платежів, які громадяни та підприємства сплачують у державний бюджет. Державна податкова політика охоплює різноманітні заходи та інструменти, що регулюють податкову систему країни, зокрема: зниження або підвищення рівня податків на окремі види діяльності, встановлення податкових пільг та стимулів для розвитку певних галузей економіки, захист інтересів держави від неправомірної економічної діяльності й організації ефективного контролю за сплатою податків та інших обов'язкових платежів.

Крім того, «рівень державної податкової політики впливає на міжнародні економічні відносини України, зокрема, особливо на привабливість країни для іноземних інвесторів і відносини з іншими країнами у сфері оподаткування та співпраці у сфері податкової політики» [25].

Рівень регіональної податкової політики визначає специфіку оподаткування на рівні областей, міст та інших адміністративно-територіальних одиниць. Він охоплює різноманітні заходи та інструменти, що спрямовані на

забезпечення економічного розвитку та підвищення життєвого рівня мешканців цього регіону. Наприклад, органи місцевого самоврядування можуть встановлювати місцеві податки на нерухоме майно, землю, транспортні засоби й місцеві збори (плата за благоустрій території, за комунальні послуги тощо).

Рівень галузевої податкової політики України регулює оподаткування в різних галузях економіки. Його мета - залучення коштів до державного бюджету і стимулювання розвитку та підтримки окремих галузей економіки. Бойко С. В., Варченко О. М., Драган О. О. визначили, що «посилено роль добувної промисловості і розроблення кар'єрів, оптової та роздрібною торгівля, переробної промисловості та сільського господарства та частку збільшилися їх питома вага у формуванні податкових надходжень. Види економічної діяльності, переважно нематеріальної сфери (тимчасове розміщування й організація харчування, освіта, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок) та фінансова та страхова діяльність втрачають фіскальний потенціал» [14, с. 76].

За висновками останніх наукових розвідок [58], до галузей з низьким рівнем податкового навантаження належать сільське господарство, лісове господарство та рибальство, охорона здоров'я та соціальна робота, мистецтво, розваги та відпочинок, операції з нерухомістю та освіта. Галузі із середнім рівнем податкового навантаження – це будівництво, адміністративно-допоміжна діяльність, транспортування та зберігання, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, надання послуг з розміщення та харчування, державне управління та оборона; обов'язкове соціальне страхування, інформація та зв'язок, фінансова та страхова діяльність. Галузі із високим рівнем податкового навантаження – це добувна промисловість і розроблення кар'єрів, електроенергетика, газ, виробництво та водопостачання, водовідведення, професійна, наукова та технічна діяльність.

Рівень податкової політики підприємств визначається можливостями формування власної податкової політики з правом вибору системи оподаткування. Рівень податкової політики, на нашу думку, має передбачати,

що підприємство самостійно обирає власну систему оподаткування, планує податки та збори, організовує нарахування та їхню сплату, вносить зміни і доповнення до наказу про облікову політику підприємства згідно з чинним податковим законодавством України.

Рівень податкової політики фізичної особи має особливості. «Він визначається на рівні кожного окремого громадянина, який зобов'язаний сплачувати різні види податків та інших обов'язкових платежів згідно з встановленими правилами. Основні види податків, які сплачують громадяни України, включають: податок на доходи фізичних осіб; податок на нерухомість; податок на спадщину та дарування; податок на землю та інші обов'язкові платежі» [3].

Міжнародна податкова політика – це сукупність правил, законів і угод, що визначають оподаткування міжнародної торгівлі та інвестицій. Вона передбачає такі питання, як: оподаткування доходів громадян за кордоном, подвійне оподаткування і співпраця національних податкових органів. Рівень міжнародної податкової політики може відрізнитися залежно від країн-учасниць та міжнародних угод. Норми оподаткування корпорацій та інвесторів у деяких країнах може бути дуже низький, що робить їх привабливими для іноземних інвесторів. Або, інші країни можуть мати високий рівень оподаткування, що може не викликати інтерес для інвесторів.

Важливу роль у міжнародній податковій політиці також відіграють угоди про подвійне оподаткування, що дають змогу зменшити податки для підприємств і фізичних осіб з різних країн. Угоди про уникнення подвійного оподаткування, зазвичай, містять правила про те, яка країна має право оподатковувати дохід і які податки необхідно сплачувати.

Отже, податкова система може бути ефективним інструментом для досягнення різноманітних цілей податкової політики, у т. ч. для фіскальної стабільності, соціальної справедливості сприяння економічному зростанню та екологічній стійкості.

1.2. Сучасна наукова думка про становлення і розвиток податкових систем

Аналіз становлення податкових систем в історичній ретроспективі дає змогу усвідомити об'єктивну логіку еволюції оподаткування, що полегшує розуміння становлення податкових систем у постсоціалістичних країнах на сучасному етапі, з'ясування того, які форми необхідні, зумовлені логікою розвитку економічних, політичних і соціальних явищ, а які випадкові, насаджені без урахування передумов запровадження їх, а тому такі, що не відповідають розвитку інших елементів системи (рівневі розвитку податкової техніки, податкової служби), що робить цю систему суперечливою і неефективною.

На перших етапах становлення фінансова наука виконувала функції обґрунтування необхідності податків, їхньої природи, що зумовлювалося потребами практики, оскільки зростаючі податки викликали все більше невдоволення і опір з боку платників, який інколи набував крайніх форм (соляні бунти, боротьба проти прибуткового податку в 1816 р. в Англії, у процесі якої було спалено всі документи, що стосувалися цього податку, тощо). У свою чергу обґрунтування необхідності та природи податків залежало не стільки від поглиблення процесу пізнання цього фінансового явища, скільки від розвитку функцій держави та зміни характеру використання державних доходів. В умовах, коли державні доходи використовувалися переважно на утримання королівського двору та ведення воєн, необхідність податків як постійної складової державних доходів заперечувалася з позицій недоторканності приватної власності.

З розширенням кола функцій держави стає все більш зрозумілою необхідність податків як надійного джерела ресурсів для виконання цих функцій. З'являються теорії, що пояснюють податки як плату за послуги, які надає держава кожному громадянину, – охорону особистої та майнової безпеки, захист держави від зовнішніх ворогів (атомістична теорія), захист

майна громадян (теорія фіскального договору); плату за задоволення, яке громадянин отримує від громадського порядку, правосуддя, захисту особистої власності, від можливості користуватися хорошими дорогами, чистою водою, народною освітою, від забезпечення національного захисту (теорія насолоди). Логічним завершенням вчення про природу податків стала теорія колективних (суспільних) потреб, що пояснює необхідність оподаткування необхідністю участі кожного громадянина у фінансуванні державних видатків, яка випливає із самої ідеї держави і тих колективних потреб, що нею задовольняються.

Другим важливим аспектом дослідження проблем оподаткування було визначення його принципів. Протягом кількох століть (від чотирьох принципів оподаткування, узагальнених А. Смітом, до дев'яти принципів, запропонованих А. Вагнером, і п'яти принципів, сформульованих Дж.Е. Стігліцом) вони доповнювалися, обґрунтовувалися, набували більш яскравих і точних формулювань. Зокрема, сформульовані А. Смітом принципи етичного та організаційно-технічного характеру були згодом доповнені принципами фіскальної достатності (А. Вагнер), економічної ефективності (Р. Мардсен, Дж.Е. Стігліц), політичної відповідальності (Дж.Е. Стігліц). Значення деяких принципів оподаткування з часом змінювалося, насамперед принципу справедливості. Не залишалася сталою і субординація їх. Зокрема А. Вагнер, враховуючи важливість державних функцій і необхідність фінансового забезпечення виконання їх, на перше місце поставив фіскальні принципи достатності та еластичності обкладання, тоді як більшість його попередників і сучасників першочерговим вважала принцип справедливості оподаткування. В. Твердохлебов обстоював думку, згідно з якою вищим принципом обкладання є розвиток продуктивних сил. Натомість Дж. Е. Стігліц першорядним визнав принцип економічної ефективності, згідно з яким податкова система не повинна перешкоджати ефективному розподілу ресурсів. Ця позиція вченого цілком відповідає основним ідеям неолібералізму, з його вимогою обмеженого державного втручання в механізми ринкового саморегулювання.

Удосконалюючи визначення принципів оподаткування, фінансова наука зробила перший крок на шляху дослідження податків як системного явища.

Наприкінці XIX – на початку XX ст. з'являються перші визначення податкової системи. У працях російських фінансистів вона розглядається як комбінація податків, побудована відповідно до наукових принципів оподаткування для фінансування державних витрат (І. Янжул); взаємопов'язана сукупність податків, що склалася в певній державі під впливом всіх соціально-політичних, економічних і фінансових чинників (М. Соболев).

У подальшому західна наука, акцентуючи увагу на практичних аспектах оподаткування, не ставила за мету уточнити визначення податкової системи. Такі визначення час від часу з'являються в працях економістів постсоціалістичних країн, що зумовлено прагненням повніше пізнати явище, становлення якого відбувається в цих країнах. У підручнику «Податкова система України» за редакцією В. Федосова при визначенні податкової системи увага акцентується на основних ознаках системності. Податкова система розглядається як «сукупність встановлених країні податків», які «повинні бути взаємопов'язані між собою, органічно доповнювати один одного, не заходити в суперечність із системою в цілому та іншими її елементами. Системний підхід означає, що мають реалізувати ... дві функції податків»[44, с. 42].

Становлення наприкінці XIX-на поч. XX ст. у розвинутих країнах сучасних податкових систем зумовило актуальність дослідження різних аспектів становлення їх, основні серед яких такі: кількість податків, що мають входити до системи; співвідношення між прямими і непрямими податками; проблеми оптимальної податкової структури; чинники, що впливають на еволюцію податків і становлення сучасних податкових форм; аналіз необхідності та можливості запровадження окремих податків, їхні переваги і вади; основні тенденції в розвитку оподаткування.

Сучасні вчені дотримуються періодизації, яка була запропонована наприкінці XIX ст. І. Янжула. На їхню думку, в процесі історичного розвитку оподаткування можна виділити три етапи:

– перший охоплює стародавній світ і початок середньовіччя; для нього характерна перевага неподаткових доходів, а окремі прямі і непрямі податки

(майнові, земельні, подушне, акцизи, митні збори) застосовувалися тільки в екстрених випадках;

– на другому (XVI–XVIII ст.) податки починають виступати як постійне джерело фінансування доходів держави, а основна роль при цьому відводиться непрямим податками;

– третій (XIX–XX ст.) характеризується перетворенням податків на основне джерело державних доходів; при цьому виникають сучасні, більш зрілі та вдосконалені форми оподаткування, формуються податкові системи, що включають відносно невелику кількість найбільш ефективних податків.

Більш детальна періодизація розвитку податкової системи подана у наукових працях Х. Хайнайх. Він виділяє п'ять стадій у розвитку податкових систем:

– перша стадія охоплює проміжок часу від панування натурального господарства та зародження держави до початку розкладу феодального ладу, тобто докапіталістичні формації. Для цього періоду характерно домінування неподаткових доходів держави (до них автор відносить і фіскальні монополії), а з податкових платежів переважаючими є традиційні натуральні прямі податки: на землю, худобу, «подушне» і деякі інші архаїчні повинності;

– друга стадія пов'язана з початком відходу від «традиційного шляху» – на перший план висуваються непрямі податки, особливо митні збори на зовнішню торгівлю;

– третя – характеризується відносним падінням ролі традиційних прямих податків;

– четверта – визначається тим, що в міру підвищення внутрішнього продукту, розвитку внутрішньої торгівлі і товарно-грошових відносин головну роль у податкових системах починають відігравати внутрішні акцизи та податки на продаж, що витісняють податкові мита, які раніше переважали серед джерел непрямих податків;

– і, нарешті, п'ята стадія, на якій економіка досягає своєї зрілості, коли основою податкових систем стають сучасні прямі податки на особисті доходи і прибутки корпорацій.

Відмінності в поданих точках зору на етапність еволюції податків свідчить про те, що знайти обґрунтоване рішення питання про зміну їх ролі і форм не просто. Узагальнюючи, можна вказати тільки на таку очевидну обставину, що перш ніж перетворитися в головне джерело фінансування громадських потреб і дієвий інструмент державного регулювання, податки пройшли довгий історичний шлях становлення і розвитку.

Щодо податкової системи України, то В. М. Федосов, В. М. Опарін, виділили три основні етапи її розвитку:

перший етап – формування власної податкової системи;

другий етап – приведення складу податкової системи у відповідність до умов ринкових відносин;

третій етап – удосконалення податкової системи в умовах перехідної економіки.

Розглянемо основні проблеми, що досліджувалися фінансовою наукою кінця XIX – на початку XX ст. у процесі аналізу становлення сучасних податкових систем. У фінансовій літературі проблема ефективної податкової структури розглядається переважно під кутом зору відповідності податкової системи основним принципам оподаткування. Забезпечення цієї відповідності деякі економісти вважають критерієм ефективної податкової структури.

На початку XX ст. жваво обговорювались концепції податкової системи, побудовані відповідно до принципу розвитку продуктивних сил. Аналіз їх було представлено у праці професора А. Соколова «Теорія податків». Згідно з першою концепцією – професора Андрее – основу податкової системи мають становити два податки: на нормальний (середній) дохід від капіталу і на використання капіталу, диференційований залежно від мети його використання. Щодо першого податку, то обкладання середніх доходів має здійснюватися на пропорційних засадах, хоча для великих підприємств – за більшими ставками порівняно з дрібними підприємствами. Така система оподаткування має стимулювати підприємців, які зможуть отримати на свій капітал більш високий прибуток. Майновий податок, на думку Андрее, не варто включати до податкової системи. Акцизи можуть застосовуватися переважно як засіб

обкладання дрібних доходів і забезпечення диференційованого обкладання предметів першої потреби та предметів розкоші. В інтересах народного господарства має бути збережено також захисне мито. Податок на спадщину має утримуватися тоді, коли заподіяна ним шкода (послаблення стимулів до заощаджень) буде меншою, ніж користь від запровадження (заохочення до енергійної праці). Об'єктом обкладання має бути і дійсний дохід від праці, особливо задіяної у виробництві нематеріальних цінностей, що сприятиме запобіганню надвиробництву їх. Така податкова система має спонукати до перетворення непродуктивного капіталу в продуктивний, а також забезпечення пропорційності в його розподілі між галузями виробництва.

Відповідно до другої концепції – професора В. Твердохлебова – в інтересах розвитку продуктивних сил основний тягар оподаткування має лягати не на нормальну оплату праці, підприємницької діяльності та капіталу, а на той надлишок прибутку, який є наслідком або монополії, або сприятливої кон'юнктури і відчуження якого не може зашкодити нормальному розвитку підприємства. Щодо деяких інших податків, то недоцільні податки, що гальмують обіг, зокрема на залізничні перевезення, на угоди і на перехід нерухомості з рук у руки.

Третя концепція виходить з необхідності запровадження такої податкової системи, яка б сприяла обмеженню непродуктивного споживання і зростанню продуктивного використання доходу. Реалізацію цієї мети можна забезпечити шляхом підвищеного оподаткування предметів непродуктивного, надлишкового і шкідливого споживання. Одним з варіантів такої концепції стали проекти К. Ельстера (1913 р.) і П. Момберта (1916 р.), що передбачали введення податку на сукупні витрати господарства, які перевищують певний мінімум і не є продуктивними, тобто не сприяють капіталотворенню.

Характеризуючи зазначені концепції, необхідно акцентувати увагу на таких моментах.

По-перше, незважаючи на єдність принципу, покладеного в основу побудови трьох моделей податкової системи, за своїм складом та структурою вони виявилися не просто різними, а прямо протилежними. Якщо Андрее

пропонує оподатковувати середній дохід, то В. Твердохлебов – надприбутки. Оскільки на основі одного критерію можна побудувати одноваріантну модель оптимального оподаткування, то ця суперечність свідчить про логічні помилки чи недостатню комплексність аргументації одного з вчених або їх обох, отже, про невідповідність представлених моделей (або однієї з них) критерію оптимальності. Розглянемо аргументацію вчених. Так, Андрее, пропонуючи оподатковувати середній прибуток з метою стимулювання зростання дохідності капіталу, не враховує тих обставин, що, з одного боку, це зростання може бути досягнуте за рахунок монопольного панування, а з іншого – норма прибутку нижча за середній рівень на перших порах може бути результатом тривалого терміну окупності капіталовкладень, капіталомісткості виробництва, його новизни. І в першому, і в другому випадках оподаткування середнього доходу від капіталу не сприятиме розвитку продуктивних сил.

По-друге, перші дві концепції технічно реалізувати досить важко. Адже норми дохідності не можуть бути однаковими для різних галузей економіки і незмінними в часі. Тому визначення таких норм, а також обсягу надприбутків неминуче буде мати довільний характер.

По-третє, не витримують критики і деякі інші, неголовні ідеї зазначених концепцій. Зокрема, не можна погодитися із запереченням податків на майно (концепція Андрее) та акцизів (концепція В. Твердохлебова) як таких, що гальмують розвиток продуктивних сил. Правильно встановлений податок на нерухоме майно підприємств може спонукати як до його продуктивного використання, так і до збільшення капіталовкладень у рухоме майно, яке має безпосереднє відношення до результативності виробництва. Щодо акцизів, то вони перекладаються на споживачів і лише за певних обставин, коли перекладання має частковий характер, можуть негативно впливати на виробництво.

По-четверте, навряд чи можна визнати достатньою основою для побудови податкової системи один, хоч і дуже важливий, принцип оподаткування, який має виконати функцію об'єднавчої та узгоджуючої цілі, реалізації якої мають підпорядковуватися всі елементи системи. Більш оптимальними є податкові системи, побудовані з урахуванням всієї сукупності наукових принципів

оподаткування, хоч і не можна заперечувати того, що на певному етапі соціально-економічного розвитку країни залежно від ступеня важливості завдань, що стоять перед нею, один з принципів оподаткування може відігравати роль основного системоутворюючого чинника.

До позитивних моментів розглянутих концепцій, що не втрачають актуальності дотепер, можна віднести такі:

1) спробу побудувати модель податкової системи, яка б забезпечувала реалізацію регулюючої податкової політики, сприятливої для розвитку продуктивних сил;

2) ідею оподаткування монопольного надприбутку;

3) ідею диференційованого підходу до обкладання прибутку залежно від того, використовується він на споживання, чи нові капіталовкладення (в останньому випадку Андрее пропонував або оподатковувати цю частину прибутку за нижчими ставками, або звільнити її від оподаткування);

4) ідею стимулювання за допомогою податку на прибуток зростання дохідності капіталу внаслідок підприємливості, впровадження досягнень НТП у виробництво;

5) ідею податкового регулювання структури економіки;

6) ідею обмеження за допомогою оподаткування непродуктивного споживання і стимулювання продуктивного використання доходу.

1.3. Інституційні аспекти податкової політики держави

У фінансовій науці чотири принципи оподаткування А. Сміта сприймалися як фінансові аксіоми та практично не піддавалися критиці, вони визначалися як бездоганні з можливістю закладення їх в основу формування або реформування податкових систем у XVIII–XIX ст.

Варто зазначити, що переважна більшість даних принципів була задекларована в Законі України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 р.

№ 1251–XII та Податковому кодексі України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [3], саме постійне дотримання та виконання даних принципів стане запорукою удосконалення податкової системи України.

В Законі України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 р. № 1251–XII були такі принципи: стимулювання науково-технічного прогресу, технологічного оновлення виробництва, виходу вітчизняного товаровиробника на світовий ринок високотехнологічної продукції; стимулювання підприємницької виробничої діяльності та інвестиційної активності; обов'язковість; рівнозначність і пропорційність; рівність, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації; соціальна справедливість; стабільність; економічна обґрунтованість; рівномірність сплати; компетенція; єдиний підхід; доступність.

Сучасні принципи оподаткування, на яких ґрунтується функціонування податкової системи визначені у Податковому кодексі України [3] є наслідком еволюції світової та української фінансової думки (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Принципи функціонування податкової системи України

Принцип	Особливості застосування
1	2
загальність оподаткування	кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями Податкового кодексу України
рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації	забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу
невідворотність настання відповідальності у разі порушення податкового законодавства	
презумпція правомірності рішень платника податку	в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу
фіскальна достатність	встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями

соціальна справедливість	установлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків
нейтральність оподаткування	установлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків
стабільність	зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за 6 місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року
рівномірність та зручність сплати	установлення строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками
єдиний підхід до встановлення податків та зборів	визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку

Джерело: побудовано на основі податкового законодавства

Податкове законодавство – сукупність нормативно-правових актів, що регулюють податкові відносини, регламентують справляння та адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

Податкове законодавство України складається з

- Конституції України [1];
- Податкового кодексу України [3];
- Митного кодексу України та інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням митом;
- чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
- нормативно-правових актів, прийнятих на підставі та на виконання Податкового кодексу України та законів з питань митної справи;
- рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів.

Окреслимо модель ієрархічної системи нормативно-правових актів, що мають регулювати відносини в сфері оподаткування:

1. *Конституція України* [1] – є основою усього законодавства України, її верховенство у системі нормативних актів України.

Стаття 67 визначає обов'язок кожного сплачувати податки та збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Усі громадяни щорічно подають до податкових інспекцій за місцем проживання декларації про свій майновий стан та доходи за минулий рік у порядку, встановленому законом.

У Конституції України в загальній формі юридично закріплюються питання оподаткування. Стаття 73 не допускає вирішення питань податків та бюджету на референдумах, натомість виключно законами України встановлюються система оподаткування, податки та збори (стаття 92) [1].

Стаття 116 визначає повноваження Кабінету Міністрів України, в тому числі забезпечення проведення податкової політики. Територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування мають право на встановлення місцевих податків і зборів (стаття 143) [1].

2. *Податковий кодекс України* [3] – основний уніфікований нормативно-правовий акт, призначений регулювати відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

3. Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначаються Податковим кодексом України, крім правил оподаткування товарів митом, які встановлюються Митним кодексом України та іншими законами з питань митної справи. Митний кодекс України регламентує визначення митної вартості товарів, застосування митних режимів, організації митного контролю, призначення та основні завдання органів доходів і зборів.

Розділ IX визначає загальні положення щодо митних платежів, тобто оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються через митний кордон України: мито та його види, платників та об'єкти оподаткування митом, ставки мита та тарифні преференції, порядок і форми сплати митних платежів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені Податковим кодексом України [3], застосовуються правила міжнародного договору.

Доповненням до Податкового та Митного кодексів України, міжнародних договорів є нормативно-правові акти, прийняті на підставі та на виконання Податкового кодексу України та законів з питань митної справи; рішення Верховної Ради АРК, органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів. Нормативно-правові акти, які регламентують податкові відносини включають:

- укази Президента України («Про заходи щодо протидії зменшенню податкової бази і переміщенню прибутків за кордон» від 28.04.2016 р. № 180/2016 та ін.),
- постанови Верховної Ради України («Про вдосконалення діяльності органів доходів і зборів» від 28.02.2014 р. № 838–VII та ін.),
- постанови Кабінету Міністрів України («Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних» від 11.12.2019 р. № 1165 та ін.),
- розпорядження Кабінету Міністрів України,
- накази Міністерства фінансів України,
- накази та листи Державної податкової служби України.

Державна податкова політика, за позицією Тихонова В. О. та інших дослідників податкової політики, «це органи державної влади, які утворюють систему, де можна виділити чотири основні групи» [54, с. 330-331]. Основні групи органів державної влади, що формують державну податкову політику наведені у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Основні групи органів державної влади, що формують державну податкову політику

Група	Органи державної влади
Органи законодавчої влади	Верховна Рада України та профільний комітет у її апараті - Комітет з питань податкової та митної політики

Органи виконавчої влади	Кабінет Міністрів України, Міністерство економіки, Міністерство фінансів України,
	Державна податкова служба України, Державна казначейська служба України
Органи судової влади	Конституційний Суд України, система адміністративних судів
Органи зі спеціальним конституційно-правовим статусом	Президент України

Джерело: [54, с. 330-331]

Наразі, Державна податкова служба України (далі – ДПС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Державну фіскальну службу утворено 2019 р., проте державна податкова політика в Україні реалізується з 1990 р. та різні органи виконавчої влади забезпечували її реалізацію: Державна податкова інспекція України, Державна податкова адміністрація України, Державна податкова служба України, Міністерство доходів та зборів України (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Органи державної влади, що реалізовували державну податкову політику в Україні

Роки	Назва органу державної виконавчої влади	Підстава
1990–1996 рр.	Державна податкова інспекція України у складі Міністерства фінансів	Закон України «Про Державну податкову службу в Україні» від 04.12.1990 р. № 509–ХІІ
1996–2010 рр.	Державна податкова адміністрація України	Указ Президента України «Про утворення Державної податкової адміністрації України та місцевих державних податкових адміністрацій» від 22.08.1996 р. № 760/96
2011–2012 рр.	Державна податкова служба України	Указ Президента України «Про оптимізацію системи органів виконавчої влади» від 09.12.2010 р. № 1085

2012–2014 рр.	Міністерство доходів та зборів України	Указ Президента України «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» від 24.12.2012 р. № 726/2012 Указ Президента України «Про Міністерство доходів і зборів України» від 18.03.2013 р. № 141/2013
2014 – 2019 рр.	Державна фіскальна служба України	Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної фіскальної служби» від 21.05.2014 р. №160
2019 р. – по теперішній час	Державна податкова служба України	Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про Державну податкову службу України» від 6.03.2019 р. № 227

Основними завданнями Державної податкової служби України є:

1) реалізація державної податкової політики, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пального, державної політики з адміністрування єдиного внеску, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), проведення розрахункових операцій, а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню;

2) внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування:

- державної податкової політики;
- здійснення контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів;
- державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального;

– державної політики з адміністрування єдиного внеску, а також у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати єдиного внеску;

– державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), проведення розрахункових операцій, а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону.

Отже, інституційні засади розвитку податкової системи держави містять податкове законодавство та державні інституції. Податкове законодавство – сукупність нормативно-правових актів, що регулюють податкові відносини, регламентують справляння та адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів (Конституція України [1]; Податковий кодекс України [3]; Митний кодекс України та інші закони оподаткування; чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; нормативно-правові акти, прийняті на підставі та на виконання Податкового кодексу України та законів з питань митної справи; рішення органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів). Державна податкова служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Висновки до розділу 1

Узагальнено сутність податкової політики держави та визначені основні її ознаки: економічні відносини між платниками податків і державою, органами місцевого самоврядування; правові, економічні та організаційні заходи щодо визначених відносин; діяльність держави (органів переважно законодавчої влади та виконавчої влади) у сфері встановлення і стягнення податків, зборів та інших для формування доходів бюджетів та регулювання виробництва і споживання в економіці.

Податкова політики визначається і реалізовується на різних рівнях: міжнародна податкова політика, державна податкова політика, регіональна податкова політика, галузева податкова політика, податкова політика підприємства та особиста податкова політика.

Узагальнено інституційні засади податкової політики держави, що містять податкове законодавство та державні інституції (Державна податкова служба України). Податкове законодавство – сукупність нормативно-правових актів, що регулюють податкові відносини, регламентують справляння та адміністрування податків, зборів та інших обов’язкових платежів (Конституція України; Податковий кодекс України; Митний кодекс України та інші закони оподаткування; чинні міжнародні податкові договори; нормативно-правові акти, прийняті на виконання Податкового кодексу України тощо).

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ПрАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1. Загальна характеристика ПрАТ «Оболонь» та аналіз фінансового стану ПрАТ «Оболонь»

ПрАТ «Оболонь» – найбільший виробник напоїв в Україні. Репутація компанії формується на принципах незмінно високої якості продукції, інноваційності та відповідального ведення бізнесу.

ПрАТ «Оболонь» створене 25 березня 1993 року в процесі приватизації державного майна Київського виробничого об'єднання по випуску пива, безалкогольних напоїв та мінеральних вод «Оболонь» шляхом викупу цього майна трудовим колективом Київського орендного підприємства. Історія ПрАТ «Оболонь» бере початок у 1974 р., коли почався налив майданчика для будівництва броварні. Відкриття виробництва було приурочене до Олімпійських ігор 1980 року. В 1980 р. відбувається офіційне відкриття Київського пивзаводу №3, що було приурочено до 22 Олімпійських ігор, та випуск першої партії пива. В 1986 р. на базі Київського пивзаводу №3 створено пиво безалкогольне об'єднання «Оболонь», до якого ввійшли також Київський пивзавод № 1, Київський пивзавод № 2 та Фастівський пивзавод. В 1993 р. приватизоване підприємство отримує юридичний статус закритого акціонерного товариства.

ПрАТ «Оболонь» відноситься до сфери матеріального виробництва харчової промисловості. ПрАТ «Оболонь» здійснює такі види діяльності: 11.05 Виробництво пива, а також 43.13; 93.29; 93.11; 82.92; 74.90; 72.19; 71.20; 71.12; 68.20; 56.10; 49.50; 47.25; 46.34; 10.32; 41.20; 38.32; 38.22; 35.13; 31.01; 22.29; 22.22; 11.07; 11.06; 11.01.

Організаційна структура управління ПрАТ «Оболонь» підпорядковується чинним нормам законодавства України. Керівництво поточною діяльністю

ПрАТ «Оболонь» здійснює генеральний директор на основі єдиноначальності, в рамках компетенції і прав, визначених Статутом і рішенням Зборів Учасників.

Регіональна структура ПрАТ «Оболонь» включає структурні одиниці, що розташовані в різних регіонах України та підлеглість або залежність яких від єдиного центру управління впливає, перед усім, з прав власності ПрАТ «Оболонь» щодо відповідних об'єктів (активів). Основними видами структурних одиниць, що утворюють регіональну структуру групи (крім головного підприємства з центральним виконавчим апаратом управління в Києві) є наступні: зі статусом юридичної особи: дочірні підприємства; підприємства з корпоративними правами, без статусу юридичної особи: відокремлені структурні, територіально віддалені структурні підрозділи.

За даними порталу «Opendatabot.ua», ПрАТ «Оболонь» володіє корпоративними правами у компаніях:

- 1) ТОВ «Пивоварня Зіберта» (100%),
- 2) дочірнє підприємство ПраАТ «Оболонь» «Красилівське» (100%),
- 3) ДП «Оболонський Т. Ц. » (100%),
- 4) ТОВ «Футбольний клуб «Оболонь» (100%),
- 5) НВА «Нива Оболоні» (98,43%),
- 6) ПрАТ «Дятьківці» (96,5%),
- 7) ТОВ «Кварта» (90.5%),
- 8) спільне виробниче підприємство «Біркомплект» (50%) [45].

За даними порталу «Opendatabot.ua», ПрАТ «Оболонь» перебуває на другій позиції серед виробників пива за критерієм реалізації (чистого доходу від реалізації), тому основними конкурентами виступають: ПрАТ «Карлсберг Україна» (1 позиція на ринку), ПрАТ «Абінбев ефес Україна» (3 позиція на ринку), ПрАТ «ПБК Радомишль» (4 позиція на ринку), ТзОВ «Перша Приватна Броварня» (5 позиція на ринку), ТОВ «Пивоварня Опілля» (6 позиція на ринку), ТОВ «Пивоварня Зіберта» (7 позиція на ринку), ТОВ «Уманьпиво» (8 позиція на ринку), ПрАТ «Фірма Полтавпиво» (9 позиція на ринку), ТОВ «Ресторація «На ринку» (10 позиція на ринку) [45].

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» проаналізовані у табл. 2.1 вказують на динаміку та інтенсивність розвитку. За більшістю показників визначено зростання та позитивні зміни, детальний аналіз наведемо нижче.

1. *Загальна вартість активів* збільшилася на третину через помірне збільшення у 2022 р. (близько 5%) та інтенсивне збільшення у 2023 р. (близько 25%). Загальна вартість необоротних активів у аналізованому періоді мала нисхідну тенденцію, внаслідок якої вартість необоротних активів зменшилася на 8,4% через зменшення вартості основних засобів, нематеріальних активів, незавершених інвестицій, довгострокових фінансових інвестицій. Потенціал та роль необоротних активів у формуванні активів також мала нисхідну тенденцію, внаслідок якої їх частка зменшилася на 21,7 в.п.. Зменшення частки необоротних активів товариства можна трактувати як зміну пріоритетів довгострокових інвестицій на поточне фінансування. Оборотні активи збільшили частку до 46,9%, тобто збільшувалася і вартість оборотних активів (запаси виробничі, готова продукція, дебіторська заборгованість, гроші) і їх частка.

2. *Основні засоби* (будівлі та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, земельні ділянки, інші) характеризуються показниками залишкової вартості, яка зменшилася у аналізованому періоді на 9,5% і це трактується як зменшення загального виробничого потенціалу підприємства; первісної вартості, яка збільшувалася у 2022 р. та 2023 р., тобто товариство почало інвестувати кошти у придбання нових основних засобів; показником зносу та нарахованої амортизації. Коефіцієнт зносу основних засобів збільшився на 4,5 в.п. та становив на кінець 2023 р. високе значення – 67,1%, це трактується як високий рівень морального і фізичного зносу з одночасним низьким рівнем придатності основних засобів, що зменшує конкурентоспроможність підприємства та його виробничий потенціал.

Таблиця 2.1

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» у 2020-2023 рр.

Найменування показника	Період, тис. грн				Абсолютне відхилення, тис. грн				Відносне відхилення, %			
	2020	2021	2022	2023	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020
Усього активів	5 425 815	5 341 154	5 615 058	7 004 654	-84661	273904	1389596	1578839	-1,6	5,1	24,7	29,1
Основні засоби	3 974 114	3 741 276	3 464 064	3 596 253	-232838	-277212	132189	-377861	-5,9	-7,4	3,8	-9,5
Довгострокові фінансові інвестиції	70 912	71 117	68 793	69 482	205	-2324	689	-1430	0,3	-3,3	1,0	-2,0
Запаси	914 584	908 432	982 646	1 660 582	-6152	74214	677936	745998	-0,7	8,2	69,0	81,6
Сумарна дебіторська заборгованість	438 952	545 905	867 629	1 147 673	106953	321724	280044	708721	24,4	58,9	32,3	161,5
Грошові кошти та їх еквіваленти	10 695	15 175	138 747	474 679	4480	123572	335932	463984	41,9	814,3	242,1	4338,3
Нерозподілений прибуток	-127 739	-136 383	1 204 270	3 155 476	-8644	1340653	1951206	3283215	6,8	-983,0	162,0	-2570,3
Власний капітал	2 275 607	2 140 513	3 361 607	5 193 197	-135094	1221094	1831590	2917590	-5,9	57,0	54,5	128,2
Статутний капітал	65 344	65 344	65 344	65 344	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Довгострокові зобов'язання	1 061 391	1 119 221	981 844	386 220	57830	-137377	-595624	-675171	5,4	-12,3	-60,7	-63,6
Поточні зобов'язання	2 088 817	2 081 420	1 271 607	1 425 237	-7397	-809813	153630	-663580	-0,4	-38,9	12,1	-31,8
Чистий прибуток (збиток)	76 798	-135 094	1 197 966	1 831 590	-211892	1333060	633624	1754792	-275,9	-986,8	52,9	2284,9
Середньорічна кількість акцій (шт.)	325 127	325 127	325 127	325 127	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Кількість власних акцій, викуплених протягом періоду (шт.)												
Загальна сума коштів, витрачених на викуп власних акцій протягом періоду												
Чисельність працівників на кінець періоду (осіб)	2318	2 255	2 055	2 056	-63	-200	1	-262	-2,7	-8,9	0,0	-11,3

3. *Довгострокові фінансові інвестиції* товариства представлені частками в інших товариствах, переважно харчової промисловості: спільне виробниче підприємство «Бірккомплект» (Внесок: 4 000.00 грн), дочірнє підприємство «Оболонський торговий центр» (внесок: 10 000.00 грн), науково виробнича асоціація «Нива Оболоні» (внесок: 29 530.00 грн), ТОВ «Кварта» (внесок: 52 643.85 грн), ПрАТ «Дяцьківці» (внесок: 1 427 910.00 грн), ТОВ «Футбольний клуб "Оболонь» (внесок: 15 023 238.38 грн), ТОВ «Пивоварня Зіберта» (внесок: 20 000 000.00 грн), дочірнє підприємство ПрАТ «Оболонь» «Красилівське» (внесок: 20 000 000.00 грн).

4. *Запаси* товариства збільшилися у натуральному розмірі та за вартістю, що пов'язано зі збільшення обсягів виробництва продукції та збільшення запасів для безперебійного виробництва. Загальна вартість виробничих запасів та незавершеного виробництва збільшилася інтенсивно у 2022-2023 рр., тобто з введеним воєнного стану, однак залишки готової продукції та товарів почали збільшуватися у 2021 р. Табл. 1.3 показує, що у 2022 р. запаси збільшилися на 8,2% через накопичені виробничі запаси, у 2023 р. запаси збільшилися на 69% через накопичені виробничі запаси та незавершене виробництво.

5. *Сумарна дебіторська заборгованість* товариства формувалася з небагатьох видів дебіторської заборгованості: за продукцію, товари, роботи, послуги, за виданими авансами, за розрахунками з бюджетом. Сумарна дебіторська заборгованість зросла у 2,6 разів через зростання заборгованості за продукцію, товари, роботи у 3,3 рази та заборгованості за виданими авансами у 1,7 разів. Рівень платоспроможності українських підприємств знизився і дебіторська заборгованість за товари відволікала більшу частину оборотних коштів товариства. Рівень платоспроможності українських підприємств викликав ризики неплатоспроможності, тому частіше просили аванси, їх розміри зросли у 2022-2023 р. з початку військового стану.

6. *Грошові кошти та їх еквіваленти* товариства у 2021 р. зросли у 1,4 рази, у 2022 р. зросли у 9,1 рази, у 2023 р. зросли у 3,4 рази. Зростання грошових коштів можна розглядати як підвищення ліквідності та

платоспроможності підприємства, можна розглядати як відсутність дієвих і перспективних напрямів вкладення коштів з урахуванням воєнних ризиків та невизначеності діяльності.

7. *Нерозподілений прибуток* доповнював власний капітал товариства у 2022-2023 рр. за результатами ефективною і прибутковою діяльністю, у 2020-2021 рр. за результатами збиткової діяльності формувалася непокритий збиток. Сукупно нерозподілений прибуток збільшився на 3283215 тис. грн.

8. *Власний капітал* формувалася зі статутного капіталу, незмінного у розмірі 65 344 тис. грн, капіталу у дооцінках зменшувався у розмірі, нерозподіленого збитку (прибутку). Власний капітал сформовано переважно за рахунок дооцінки, тому фактичний власний капітал є мінімальним і повноцінно почав формуватися у 2022-2023 рр.

Частка власного капіталу та його розміри вказують на важливість у фінансуванні і формуванні фінансових потреб товариства.

Рис. 2.1 показує, що товариство використовує різні джерела капіталу, але переважає власний капітал і частка його збільшилася 32,2%, основний фактор – це прибуткова діяльність та збільшення нерозподіленого прибутку товариства.

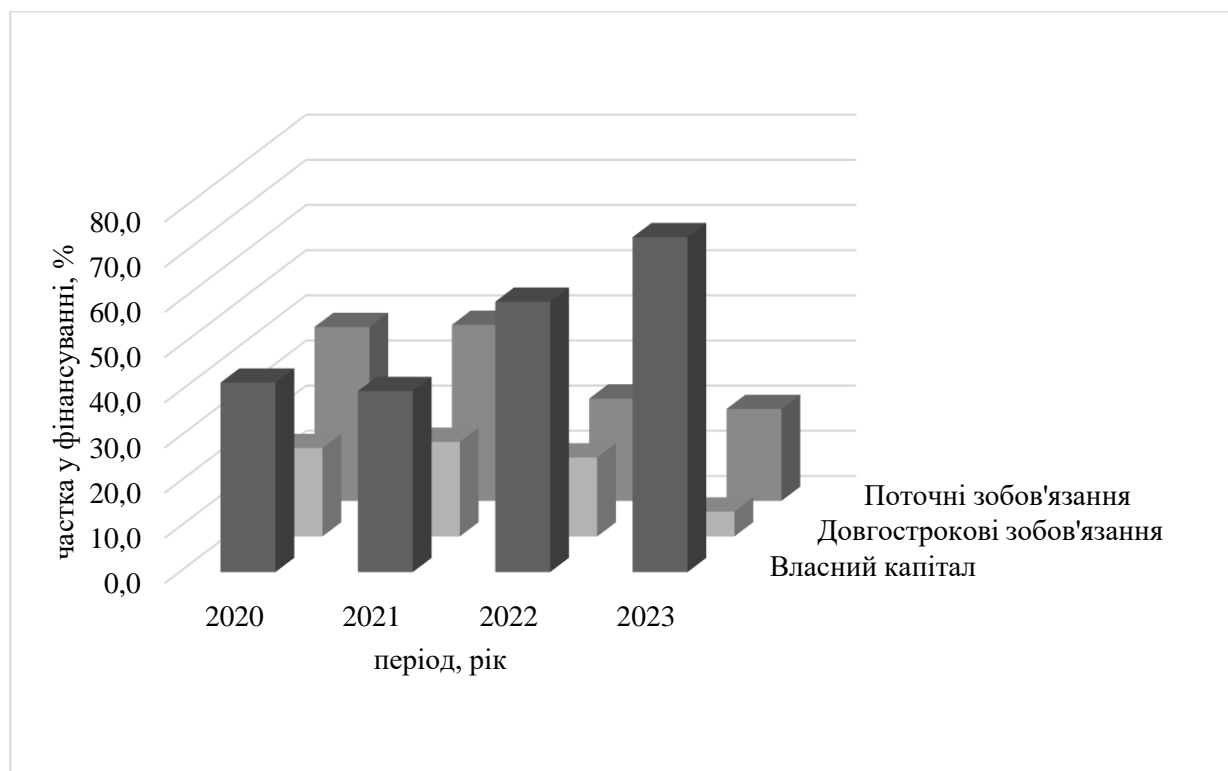

Рис. 2.1. Динаміка частки різних джерел капіталу ПрАТ «Оболонь», %

9. *Довгострокові зобов'язання* зменшили свою вагомість для формування фінансування. Довгострокові зобов'язання формувалися з відстрочених податкових зобов'язань і довгострокових кредитів банків (Укргазбанк, Укрінбанк), які повністю були погашені у 2023 р. На кінець 2023 р. частка зменшилася до 5,5%, що на 14,0 в. п. менше від початкового рівня.

10. *Поточні зобов'язання* зменшили свою вагомість для формування фінансування. Поточні зобов'язання формувалися з великої чисельності складових, основними з яких були кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, короткострокові кредити банків, заборгованість перед бюджетом. Товариство повністю погасило заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, збільшило заборгованість за короткостроковими кредитами на 3,1%, товарну заборгованість на 61,9%, з страхування на 26,9%, поточними зобов'язаннями на 29,9%, зменшило заборгованість перед бюджетом на 14,6%, з оплати праці на 10,4%, за одержаними авансами на 5,1%, іншими поточними зобов'язаннями на 21,8%.

11. *Чистий прибуток (збиток)* формувався як різниця фінансового результату до оподаткування та податку на прибуток підприємстві. Чистий прибуток ПрАТ «Оболонь». У 2021 році сформовано збитки та збитковість діяльності у розмірі 135094 тис. грн. У 2022-2023 рр. досягнуто прибутковості, яка збільшилася на 52,9%.

12. *Середньорічна кількість акцій не змінилася, викуплених протягом періоду не було.*

13. *Чисельність працівників* товариства зменшувалася на 262 працівника за аналізований період, в тому числі у 2021 р. скорочення працівників становило 63 особи та 2022 р. скорочення працівників становило 200 особи.

За більшістю показників діяльності ПрАТ «Оболонь» визначено зростання та позитивні зміни у фінансовому стані і діяльності. Аналіз фінансового стану проведемо за показниками ліквідності, фінансової стійкості, фінансових результатів та рентабельності.

Таблиця 2.2

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Оболонь» у 2020-2023 рр.

Найменування показника	Період, тис. грн				Абсолютне відхилення, тис. грн				Відносне відхилення, %			
	2020	2021	2022	2023	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020
A1	10 695	15 175	138 747	474 679	4480	123572	335932	463984	41,9	814,3	242,1	4338,3
A2	372 201	532 419	751 621	1 072 870	160218	219202	321249	700669	43,0	41,2	42,7	188,3
A3	984 921	931 384	1 104 150	1 740 557	-53537	172766	636407	755636	-5,4	18,5	57,6	76,7
A4	4 057 998	3 862 176	3 620 540	3 716 548	-195822	-241636	96008	-341450	-4,8	-6,3	2,7	-8,4
П1	718 433	798 660	429 117	694 669	80227	-369543	265552	-23764	11,2	-46,3	61,9	-3,3
П2	1 370 384	1 282 760	842 490	730 568	-87624	-440270	-111922	-639816	-6,4	-34,3	-13,3	-46,7
П3	1 061 391	1 119 221	981 844	386 220	57830	-137377	-595624	-675171	5,4	-12,3	-60,7	-63,6
П4	2 275 607	2 140 513	3 361 607	5 193 197	-135094	1221094	1831590	2917590	-5,9	57,0	54,5	128,2
A1-П1	-707 738	-783 485	-290 370	-219 990	-75747	493115	70380	487748	10,7	-62,9	-24,2	-68,9
A2-П2	-998 183	-750 341	-90 869	342 302	247842	659472	433171	1340485	-24,8	-87,9	-476,7	-134,3
A3-П3	-76 470	-187 837	122 306	1 354 337	-111367	310143	1232031	1430807	145,6	-165,1	1007,3	-1871,1
A4-П4	1 782 391	1 721 663	258 933	-1 476 649	-60728	-1462730	-1735582	-3259040	-3,4	-85,0	-670,3	-182,8

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Оболонь» наведений у табл. 2.2 показує, що відбулося збільшення А1 на 4338,3%, збільшення А2 на 188,3%, збільшення А3 на 76,7% та зменшення А4 на 8,4%, зменшення П1 на 3,3%, зменшення П2 на 46,7%, зменшення П3 на 63,6%, збільшення П4 на 128,2%. Тобто тенденції по відповідним групам активів і пасивів були протилежними. Баланс ПрАТ «Оболонь» не вважається абсолютно ліквідним, якщо:

$A1 \geq P1$ (не виконується, через перевищення суми поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги над грошовими коштами),

$A2 \geq P2$ (не виконується у 2020-2022 рр. та виконання у 2023 р. через зменшення кредитної активності підприємства та збільшення залишків готової продукції та дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги),

$A3 \geq P3$ (не виконується у 2020-2021 рр. та виконання у 2022-2023 р., через зменшення кредитної активності підприємства та збільшення оборотних ативів),

$A4 \leq P4$ (не виконується у 2020-2022 рр. та виконання у 2023 р.).

Баланс ПрАТ «Оболонь» не вважається абсолютно ліквідним, але стан ліквідності балансу покращився. З метою оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства застосовуються система показників. Першим є показник власного оборотного капіталу, який у 2020-2022 рр. був відсутнім. У 2022 р. стан ліквідності покращився, власний оборотний капітал сформовано та збільшено у 2023 р. (табл. 2.3). «Класичними» коефіцієнтами ліквідності можна вважати наступні три показники:

– коефіцієнт абсолютної ліквідності. За показниками можна визначити відсутність ефективного управління ліквідністю, оскільки у 2020-2022 рр. був дефіцит ліквідності, проте у 2023 р. сформовано надлишок ліквідності. Товариство не вміє формувати оптимальний рівень ліквідності;

– коефіцієнт швидкої ліквідності, або коефіцієнт кислотного тесту. За показниками ліквідності можна визначити відсутність ефективного управління ліквідністю, оскільки у 2020-2021 рр. був дефіцит термінової ліквідності, проте у 2022 р. досягнуто оптимального рівня та у 2023 р. сформовано надлишок ліквідності;

Таблиця 2.3

Аналіз ліквідності ПрАТ «Оболонь» у 2020-2023 рр.

Найменування показника	Нормативне значення	Період, тис. грн				Абсолютне відхилення			
		2020	2021	2022	2023	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020
Власний оборотний капітал, тис. грн.	Збільшення (позитивне значення)	-1 782 391	-1 721 663	-258 933	1 476 649	60728	1462730	1735582	3259040
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 - 0,3	0,01	0,01	0,1	0,3	0,0	0,1	0,2	0,3
Коефіцієнт термінової ліквідності	0,7 - 0,8	0,2	0,3	0,8	1,1	0,1	0,5	0,3	0,9
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,0 - 2,5	0,7	0,7	1,6	2,3	0,1	0,9	0,7	1,7
Коефіцієнт ліквідності запасів	—	0,4	0,4	0,8	1,2	0,0	0,3	0,4	0,7
Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	-	0,01	0,01	0,1	0,3	0,0	0,1	0,2	0,3
Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості		3,9	2,2	1,1	0,9	-1,7	-1,1	-0,2	-3,0
Коефіцієнт мобільності активів	> 0,5	0,3	0,3	0,4	0,5	0,0	0,1	0,1	0,2
Коефіцієнт співвідношення активів	> 1,0	0,3	0,4	0,6	0,9	0,0	0,2	0,3	0,5

– коефіцієнт поточної ліквідності. За показниками загальної ліквідності можна визначити відсутність ефективного управління ліквідністю, оскільки у 2020-2022 рр. був дефіцит ліквідності, проте у 2023 р. сформовано достатньо ліквідності. Товариство не вміє формувати оптимальний рівень ліквідності.

Узагальнена таблиця рівня ліквідності у аналізованому періоді (табл. 2.4) вказує на недостатню ліквідність у 2020-2021 рр. та покращення у 2022-2023 рр.

Таблиця 2.4

Результати аналізу ліквідності ПрАТ «Оболонь» у 2020-2023 рр.

Найменування показника	Нормативне значення	Період, тис. грн			
		2020	2021	2022	2023
Власний оборотний капітал, тис. грн.	Збільшення (позитивне значення)	дефіцит	дефіцит	дефіцит	надлишок
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 - 0,3	дефіцит	дефіцит	дефіцит	оптимально
Коефіцієнт термінової ліквідності	0,7 - 0,8	дефіцит	дефіцит	оптимально	надлишок
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,0 - 2,5	дефіцит	дефіцит	дефіцит	оптимально

Фінансова стійкість – це головний компонент загальної стійкості підприємства. Показники стану і структури капіталу товариства можна трактувати через дефіцит автономії, фінансової стійкості, стійкості фінансування, порушення співвідношення позикових та власних засобів у 2020-2021 рр., надлишок фінансової залежності, концентрації залученого капіталу у 2020-2021 рр., відсутність страхування бізнесу.

У 2022 р. незважаючи на воєнний стан та несприятливі умови ведення господарської діяльності, фінансовий стан підприємства покращився і це проявилось у підвищенні коефіцієнта фінансової автономії до нормативних значень, зниженні коефіцієнта фінансової стійкості до нормативних значень, зниженні коефіцієнта співвідношення позикових та власних засобів до нормативних значень, зниженні коефіцієнта концентрації залученого капіталу до нормативних значень, підвищенні коефіцієнта стійкості фінансування,

підвищенні коефіцієнта довгострокових зобов'язань, зниженні коефіцієнта поточних зобов'язань. У 2023 р. більшість тенденцій отримали продовження.

Показники стану основних і оборотних активів базуються на показниках власних оборотних засобів (коштів), що були від'ємними у перші три аналізовані роки: 1 782 391 тис. грн, 1 721 663 391 тис. грн, 258 933 тис. грн. На основі незадовільного значення власних оборотних засобів, незадовільні значення були присутні для коефіцієнта забезпеченості поточних активів власними оборотними засобами, коефіцієнта забезпеченості запасів власними оборотними засобами, коефіцієнта покриття запасів, коефіцієнта маневреності власного капіталу. У 2023 р. вдалося покращити стан фінансової стійкості, оскільки власних оборотних коштів сформовано на 1 476 649 тис. грн.

Коефіцієнт співвідношення мобільних та іммобілізованих засобів показує, що на початок аналізованого періоду мобільні активи становили близько третини (1/3) іммобілізованих активів, але до кінця аналізованого періоду вартість були наближеними і коефіцієнт співвідношення мобільних та іммобілізованих засобів дорівнював 0,9.

Коефіцієнт реальної вартості майна зменшився з 0,9 до 0,7. Це можна трактувати як підприємство, що зосереджувало свої кошти у виробничих активах, проте з 2021 р. відбулися структурні зміни і частина активів була зосереджена у невиробничих активах, наприклад, дебіторська заборгованість та грошові кошти.

Узагальнення результатів аналізу фінансової стійкості товариства показує, що у аналізованому періоді стан фінансової стійкості покращився за рахунок зміни розмірів різних видів капіталу і досяг за більшістю показників оптимального рівня. Основним позитивним досягненням у покращенні фінансової стійкості товариства є формування власного оборотного капіталу для покриття запасів, поточних активів тощо.

Таблиця 2.5

Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» у 2020-2023 рр.

Найменування показника	Нормативне значення	Період				Абсолютне відхилення			
		2020	2021	2022	2023	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020
Показники стану і структури капіталу									
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,4	0,4	0,6	0,7	0,0	0,2	0,1	0,3
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	2,4	2,5	1,7	1,3	0,1	-0,8	-0,3	-1,0
Коефіцієнт фінансової стійкості	> 1	0,7	0,7	1,5	2,9	-0,1	0,8	1,4	2,1
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних засобів	< 1	1,4	1,5	0,7	0,3	0,1	-0,8	-0,3	-1,0
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	< 0,5	0,6	0,6	0,4	0,3	0,0	-0,2	-0,1	-0,3
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів		0,3	0,3	0,2	0,1	0,0	-0,1	-0,2	-0,2
Коефіцієнт стійкості фінансування	0,75	0,6	0,6	0,8	0,8	0,0	0,2	0,0	0,2
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	< 0,2	0,3	0,3	0,4	0,2	0,0	0,1	-0,2	-0,1
Коефіцієнт поточних зобов'язань	> 0,5	0,7	0,7	0,6	0,8	0,0	-0,1	0,2	0,1
Коефіцієнт страхування бізнесу	> 0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Показники стану основних і оборотних активів									
Коефіцієнт забезпеченості поточних активів власними оборотними засобами	> 0,1	-1,3	-1,2	-0,1	0,4	0,1	1,0	0,6	1,8
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними засобами	0,5	-1,9	-1,9	-0,3	0,9	0,1	1,6	1,2	2,8
Коефіцієнт покриття запасів	> 1	-0,8	-0,1	0,4	1,4	0,7	0,5	1,0	2,2
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,2 - 0,5	-0,8	-0,8	-0,1	0,3	0,0	0,7	0,4	1,1
Коефіцієнт співвідношення мобільних та іммобілізованих засобів		0,3	0,4	0,6	0,9	0,0	0,2	0,3	0,5
Коефіцієнт реальної вартості майна		0,9	0,8	0,8	0,7	0,0	-0,1	0,0	-0,2
Коефіцієнт структури фінансування необоротних активів	< 1	0,3	0,3	0,3	0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,2

Коефіцієнти рентабельності – група показників, які використовуються для оцінки здатності генерувати прибуток стосовно пов'язаних з його отриманням: продажів (виручки, доходів); активів; ресурсів; потоків. Як бачимо з таблиці 2.6 товариство підвищило показники рентабельності продажу за валовим прибутком у 2022 р. за рахунок інтенсивного збільшення валового прибутку та чистого доходу від реалізації. Рентабельність продажів за операційним прибутком (маржа операційного прибутку) була мінімальною у 2021 р. та збільшилася до стабільного рівня у 2022-2023 рр.

Рентабельність продажів за прибутком до оподаткування (маржа прибутку до оподаткування) та рентабельність продажів за чистим прибутком (маржа чистого прибутку) були від'ємними у 2021 р. через визначені збитки, однак у 2022-2023 рр. підвищилися до максимальних значень. На нашу думку, негативним маркером діяльності ПрАТ «Оболонь» у 2020-2023 рр. у середньостроковому періоді є такі високі рівні коливання рентабельності, що вказує на відсутність фінансової стратегії та усталеність фінансового розвитку у останні роки.

У найбільш загальному вигляді коефіцієнт рентабельності активів (Return on Assets, ROA) може бути виражений як відношення прибутку до середньої вартості активів. Товариство нарощувало середній розмір активів на 9020,0 тис. грн у 2021 р., 94621,5 тис. грн у 2022 р., 831750,0 тис. грн у 2023 р. Коефіцієнт рентабельності активів (Return on Assets, ROA) коливався від збитковості у розмірі 2,5% до прибутковості у розмірі 29%, що можна трактувати як відсутність єдиного підходу до забезпечення прибутковості.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE) може бути виражений як відношення прибутку до середньої вартості власного капіталу. Товариство нарощувало середній розмір власного капіталу переважно за рахунок отриманого чистого прибутку. Мінімальний рівень рентабельності власного капіталу був у 2021 р., коли збитки становили 6,1% від власного капіталу, а у 2022 р. збільшився рівень рентабельності до 43,5%. У 2023 р.

відбулося зменшення рентабельності власного капіталу до 42,8%, проте показник залишився на високому рівні.

За показниками фінансового аналізу можна визначити покращення фінансового стану у аналізованому періоді, що підтверджується високим рівнем рентабельності продаж, рентабельності власного капіталу і рентабельності активів та подолання збитковості.

2.2. Аналіз оподаткування та податкового навантаження

ПрАТ «Оболонь»

Оцінка податкового навантаження підприємства не входить до переліку класичних складових оцінки фінансового стану чи інвестиційної привабливості підприємства. Проте оцінка податкового навантаження підприємства є актуальною та інформативною для власників та інвесторів.

Варто відмітити, що податкове навантаження ПрАТ «Оболонь» формувалося з таких податків:

- податок на прибуток підприємства з використанням різниць,
- податок на доходи фізичних осіб (функція податкового агента), військовий збір (функція податкового агента),
- податок на додану вартість (дійсне свідоцтво ПДВ за індивідуальним податковим номером: 053910526652 від 27.06.1997),
- акцизний податок з пива та інших алкогольних напоїв,
- рентна плата за спеціальне використання води,
- земельний податок (10 земельних ділянок у власності та 23 земельні ділянки в оренді),
- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (35 об'єктів нерухомості),
- МИТО,

- екологічний податок,
- ЄСВ та ін.

Динаміка сплачених податків як основний абсолютний показник податкового навантаження наведено на рис. 2.2. ПрАТ «Оболонь» щороку збільшує розмір сплачених податків до державного і місцевих бюджетів.

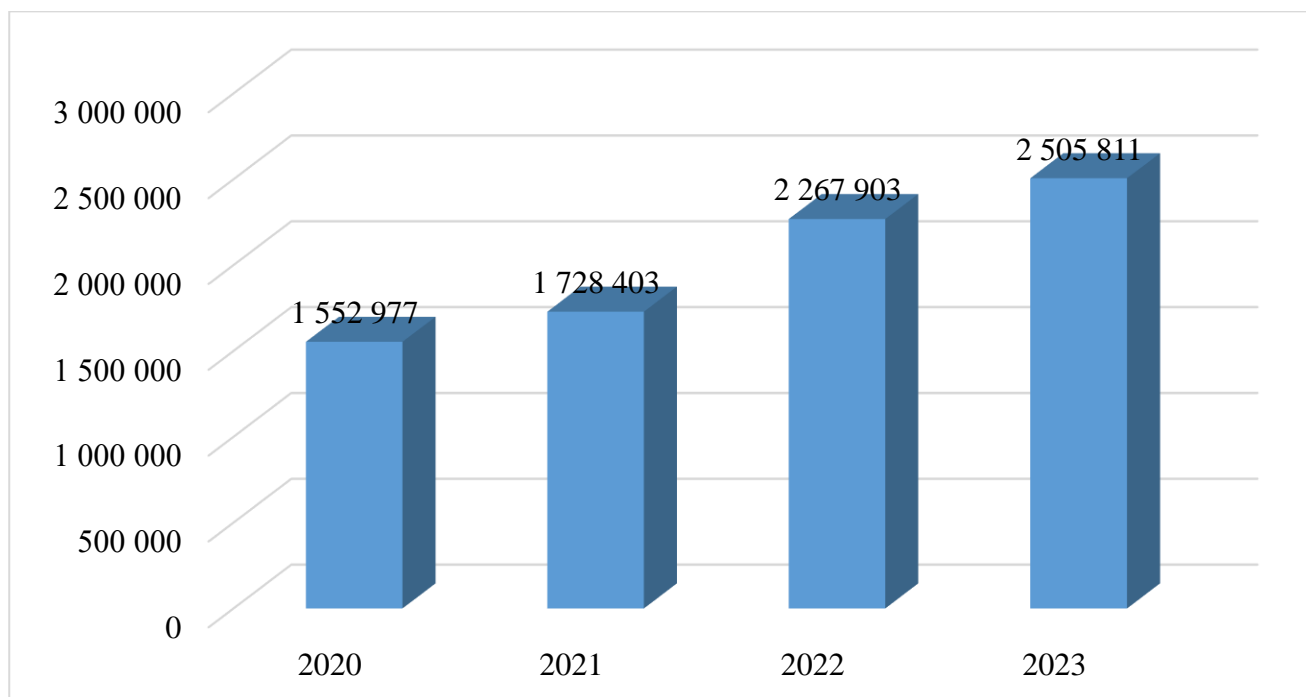

Рис. 2.2. Динаміка сплачених податків ПрАТ «Оболонь» у 2020-2023 рр., тис. грн.

Показники оцінки податкового навантаження поділяють на дві групи: для потреб зовнішніх користувачів та загалом оцінки податкового навантаження а підходом [31].

Оцінка податкового навантаження підприємства для потреб зовнішніх користувачів є більш інформативною та базується на 4 показниках: «загальне податкове навантаження (t), податкове навантаження за доходами (t_{rev}), податкове навантаження за витратами (t_{cost}), податкове навантаження на грошові потоки ($t_{cash\ flow}$)» [31]. Розрахункові показники наведені у табл. 2.6.

Загальне податкове навантаження (t) товариства визначено як відношення сплачених податків і зборів до комерційного прибутку.

Таблиця 2.6

Оцінка податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» у 2020-2023 рр.

Найменування показника	Формула [31]	Період				Абсолютне відхилення			
		2020	2021	2022	2023	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020
Загальне податкове навантаження (t)	$\frac{\text{податки та збори сплачені}}{\text{комерційний прибуток}}$	1,54	1,27	0,73	0,62	-0,28	-0,53	-0,12	-0,93
Податкове навантаження за доходами (t_{rev})	$\frac{\text{податки та збори сплачені}}{\text{доходи підприємства}}$	0,30	0,31	0,27	0,25	0,01	-0,04	-0,03	-0,05
Податкове навантаження за витратами (t_{cost})	$\frac{\text{податки та збори сплачені}}{\text{витрати підприємства}}$	0,30	0,30	0,32	0,30	0,00	0,01	-0,02	-0,01
Податкове навантаження на грошові потоки ($t_{cash\ flow1}$)	$\frac{\text{податки та збори сплачені}}{\text{вихідні грошові потоки}}$	0,22	0,19	0,20	0,20	-0,02	0,01	-0,01	-0,02

Загальне податкове навантаження ПрАТ «Оболонь» зменшилося з 1,54 до 0,62, на кінець аналізованого періоду сплачені податки становили 62% комерційного прибутку. Однак для української бізнес-практики не часто застосовують поняття комерційного прибутку.

Податкове навантаження за доходами (t_{rev}) зменшилося з 0,3 до 0,25, на кінець аналізованого періоду сплачені податки становили 25% всіх доходів (чистий дохід від реалізації продукції, інші операційні доходи, дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи, інші доходи, дохід з податку на прибуток). Податкове навантаження за витратами (t_{cost}) було на стабільному рівні (0,3 або 30% від витрат) з незначним підвищенням у 2022 р.

Податкове навантаження на грошові потоки ($t_{cash\ flow1}$) зменшилося з 0,22 до 0,20, на кінець аналізованого періоду сплачені податки становили 20% всіх вхідних грошових потоків (надходження від реалізації продукції, цільове фінансування, надходження авансів від покупців і замовників, надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках, надходження від реалізації фінансових інвестицій та необоротних активів, отримання позик та ін., звіт про рух грошових коштів).

На нашу думку, податкове навантаження за доходами є найбільш зрозумілим критерієм податкового навантаження та його рівень слід визначати у контексті податкової конкуренції за інвестований капітал. Оцінку податкове навантаження за доходами ПрАТ «Оболонь» доцільно проводити з основними конкурентами, що визначить конкурентну податкову позицію підприємства.

За даними табл. 2.7 з даними про податкове навантаження за доходами основних виробників пива можна визначити, ПрАТ «Оболонь» має високий рівень податкового навантаження та втрачає податкові конкурентні переваги. У 2020 р. рівень податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» на доходи становив 30,0%, що поступається лише ПрАТ «Карлсберг Україна» ($t_{rev} = 35,6\%$), ТОВ «Пивоварня Зіберта» ($t_{rev} = 33,2\%$) та перевищує мінімальний рівень у три рази (ПрАТ «ПБК Радомишль» $t_{rev} = 10,8\%$).

Оцінка податкового навантаження за доходами виробників пива у 2020-2023 рр.

Найменування підприємства	Період, %				Абсолютне відхилення			
	2020	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020
ПрАТ «Карлсберг Україна»	35,6	35,6	33,2	30,3	-2,4	-2,9	-4,6	-9,9
ПрАТ «Оболонь»	30,0	30,0	31,0	27,4	1,0	-3,6	-2,8	-5,4
ПрАТ «Абінбев ефес Україна»	26,0	26,0	24,5	17,8	-1,6	-6,7	-2,3	-10,6
ПрАТ «ПБК Радомишль»	14,4	14,4	10,8	12,9	-3,5	2,1	-5,3	-6,7
ТзОВ «Перша Приватна Броварня»	16,5	16,5	15,0	15,1	-1,5	0,1	-4,7	-6,1
ТОВ «Пивоварня Опілля»	28,8	28,8	25,3	22,2	-3,4	-3,1	-2,9	-9,4
ТОВ «Пивоварня Зібєрта»	33,2	33,2	28,1	31,7	-5,1	3,6	-7,4	-8,9
ТОВ «Уманьпиво»	17,6	17,6	14,8	12,9	-2,8	-1,9	4,4	-0,3
ПрАТ «Фірма Полтавпиво»	н/д	н/д	н/д	33,5	-	-	-3,5	-
ТОВ «Ресторація «На ринку»	н/д	н/д	н/д	н/д	-	-	-	-

У 2021 р. рівень податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» на доходи збільшився на 1 в.п., що поступається лише ПрАТ «Карлсберг Україна» ($t_{rev} = 33,2\%$) та перевищує мінімальний рівень у три рази (ПрАТ «ПБК Радомишль» $t_{rev} = 10,8\%$). У 2022 р. рівень податкового навантаження на доходи зменшився до 27,4%, що поступається ПрАТ «Карлсберг Україна» ($t_{rev} = 30,3\%$) та ТОВ «Пивоварня Зіберта» ($t_{rev} = 31,7\%$), ПрАТ «Фірма Полтавпиво» ($t_{rev} = 33,5\%$).

У 2023 р. рівень податкового навантаження для ПрАТ «Оболонь» залишався одним з найвищих серед виробників пива, поступаючись класично ПрАТ «Карлсберг Україна» ($t_{rev} = 25,7\%$) та ПрАТ «Фірма Полтавпиво» ($t_{rev} = 30,1\%$).

За показниками динаміки податкового навантаження можна визначити, що ПрАТ «Оболонь» зменшило податкове навантаження за доходами на 5,4 в.п., тобто відбулося зменшення податкового тиску на підприємство, що відбулося за період 2022 р. та 2023 р.

За даними табл. 2.7 можна визначити, що зменшення податкового навантаження відбулося за всіма підприємствами-виробниками пива, проте ПрАТ «Оболонь» не достатньо використав такий потенціал зменшення. Навпаки, потенціал зменшення податкового навантаження використали такі виробники: ПрАТ «Абінбев ефес Україна» (зменшення на 10,6 в.п.), ПрАТ «Карлсберг Україна» (зменшення на 9,9 в.п.), ТОВ «Пивоварня Опілля» (зменшення на 9,4 в.п.), ТОВ «Пивоварня Зіберта» (зменшення на 8,9 в.п.), ПрАТ «ПБК Радомишль» (зменшення на 6,7 в.п.).

Отже, ПрАТ «Оболонь» за критерієм податкового навантаження на доходи має високий рівень доходів та недостатню динаміку і схильність до зменшення податкового навантаження на доходи, що вказує на відсутність використання всіх податкових інструментів та пільг, щодо сталості податкового навантаження, то розмах варіації податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» є середнім серед виробників пива за розмахом варіації (максимум демонструє ПрАТ «Абінбев ефес Україна» та мінімум демонструє ТОВ «Уманьпиво»), за

середнім квадратичним відхиленням (максимум демонструє ПрАТ «Карлсберг Україна» та мінімум демонструє ТОВ «Уманьпиво», табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Статистичні характеристики податкового навантаження за доходами виробників пива у 2020-2023 рр.

Найменування підприємства	Максимальне значення, %	Мінімальне значення, %	Розмах варіації	Середнє квадратичне відхилення
ПрАТ «Карлсберг Україна»	35,6	25,7	9,9	4,3
ПрАТ «Оболонь»	31,0	24,5	6,4	2,9
ПрАТ «Абінбев ефес Україна»	26,0	15,5	10,6	5,1
ПрАТ «ПБК Радомишль»	14,4	7,6	6,7	2,9
ТзОВ «Перша Приватна Броварня»	16,5	10,4	6,1	2,6
ТОВ «Пивоварня Опілля»	28,8	19,3	9,4	4,1
ТОВ «Пивоварня Зібєрта»	33,2	24,2	8,9	4,0
ТОВ «Уманьпиво»	17,6	12,9	4,7	2,2
ПрАТ «Фірма Полтавпиво»	-	-	-	-
ТОВ «Ресторація «На ринку»	-	-	-	-

Ефективну ставку податку на прибуток підприємств пропонуємо розраховувати за формулами (рис. 2.3).

За даними ст. 134-136 Податкового кодексу України [3] розрахунок ефективної ставки податку на прибуток не можна описати однією формулою через необхідність врахування наступних положень та критичних значень показників: обсяг річного доходу підприємства, який визначається відповідно п. 134.1.1 Податкового кодексу України (ПрАТ «Оболонь» зобов'язане коригувати (збільшувати або зменшувати) фінансовий результат, оскільки у кваліфікаційній роботі проведено дослідження основних конкурентів-виробників пива, то всі досліджені підприємства зобов'язані коригувати фінансовий результат).

Серед виробників пива у 2020-2023 рр. не сплачували податок на прибуток за причини збитковості ПрАТ «Абінбев ефес Україна», ПрАТ «ПБК Радомишль», ТзОВ «Перша Приватна Броварня».

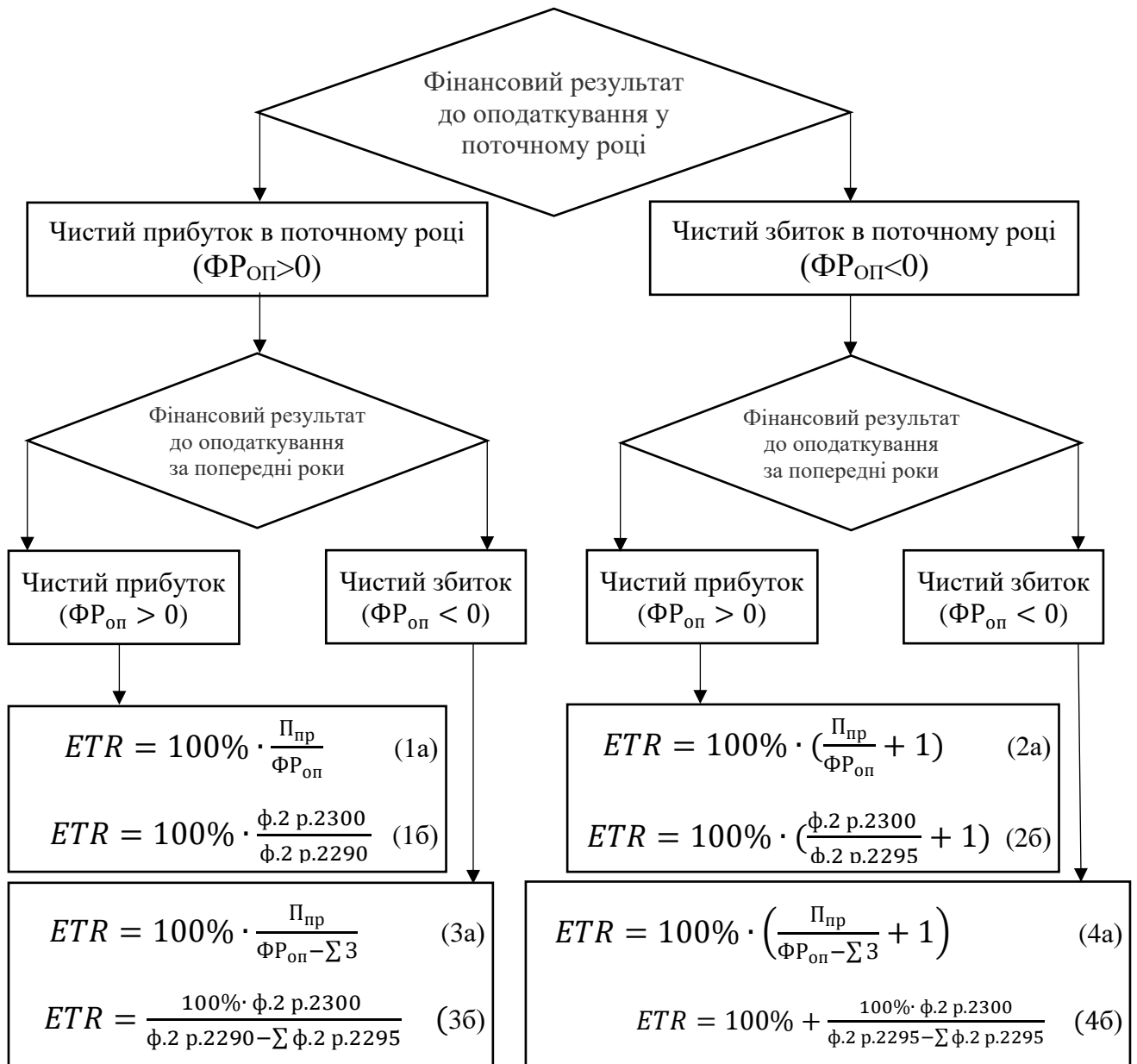

Рис. 2.3. Алгоритм формульного забезпечення обчислення ефективної ставки податку на прибуток підприємства

Примітка: ФР_{оп} – фінансовий результат до оподаткування, П_{пр} – податок на прибуток підприємства, З – збитки минулих податкових років, запис ф.2 р.2290 – означає рядок 2290 форми 2 фінансової звітності підприємства.

Джерело: [57]

Ефективна ставка податку на прибуток ПрАТ «Оболонь»:

$$ETR_{2020} = 100\% \cdot \frac{\Pi_{\text{пр}}}{\Phi P_{\text{оп}}} = 100\% \cdot \frac{37138}{113936} = 32,6\% \quad (2.1)$$

$$ETR_{2021} = 100\% \cdot \frac{P_{\text{пр}}}{\Phi P_{\text{оп}}} = 100\% \cdot \frac{0}{-145371} = 0 \quad (2.2)$$

$$ETR_{2022} = 100\% \cdot \frac{P_{\text{пр}}}{\Phi P_{\text{оп}} - \Sigma 3} = 100\% \cdot \frac{258448 - 10277}{1456414 - 145371} = 18,93\% \quad (2.3)$$

$$ETR_{2023} = 100\% \cdot \frac{P_{\text{пр}}}{\Phi P_{\text{оп}}} = 100\% \cdot \frac{401146}{2232736} = 17,97\% \quad (2.4)$$

Ефективна ставка податку на прибуток товариства була максимально наближеною до нормативної ставки у 2023 р., до підтверджує тенденцію до покращення більшості показників фінансового стану саме на кінець досліджуваного періоду.

У 2020 р. *ETR* ПрАТ «Оболонь» становила 32,60%, що була максимальною серед виробників пива та вказує на високі значення позитивних різниць та зловживання фінансовими операціями. Серед інших виробників пива максимальною була *ETR* 24,5%, це для ПрАТ «Фірма Полтавпиво» (табл. 2.9). Мінімальним був показник 17,99%, що наближений до нормативної ставки, проте варто відмітити про відсутність нормативної ставки нарахованого податку на прибуток.

У 2021 р. *ETR* ПрАТ «Оболонь» не визначався, оскільки підприємство отримало збиток (разом з іншими трьома виробниками пива). Серед інших виробників пива *ETR* коливалася від 18% до 120,87%.

Після збиткового 2021 р. ПрАТ «Оболонь» забезпечило рівень *ETR* на рівні, нижчому від номінального та був найменшим серед виробників пива у 2022-2023 рр. Отже, підприємство з платника податку на прибуток за максимальною ставкою у 2020 р. змістилося на платника податку на прибуток за мінімальною ставкою у 2022-2023 рр., що нижча за нормативну ставку.

Ефективна ставка по-датку на прибуток виробників пива у 2020-2023 рр.

Найменування підприємства	Період, %				Абсолютне відхилення			
	2020	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020
ПрАТ «Карлсберг Україна»	18,58	18,69	18,11	18,60	0,1	-0,6	0,5	0,0
ПрАТ «Оболонь»	32,60	збитковість	17,75	17,97	-	-	0,2	-14,6
ПрАТ «Абінбев ефес Україна»	збитковість	збитковість	збитковість	збитковість	-	-	-	-
ПрАТ «ПБК Радомишль»	збитковість	збитковість	збитковість	збитковість	-	-	-	-
ТзОВ «Перша Приватна Броварня»	збитковість	120,87	збитковість	збитковість	-	-	-	-
ТОВ «Пивоварня Опілля»	17,99	18,37	18,22	18,21	0,4	-0,1	0,0	0,2
ТОВ «Пивоварня Зібєрта»	21,56	25,00	18,54	20,20	3,4	-6,5	1,7	-1,4
ТОВ «Уманьпиво»	24,37	збитковість	624,86	44,60	-	-	-580,3	20,2
ПрАТ «Фірма Полтавпиво»	24,49	19,65	21,17	22,23	-4,8	1,5	1,1	-2,3
ТОВ «Ресторація «На ринку»	18,00	18,00	18,00	24,33	0,0	0,0	6,3	6,3

За показниками динаміки *ETR* визначено, що ПрАТ «Оболонь» максимально зменшив податкове навантаження на фінансовий результат до оподаткування (-14,6 в.п.), що забезпечило високий рівень розміру варіації та середнього квадратичного відхилення (табл. 2.10). ПрАТ «Карлсберг Україна», ТОВ «Пивоварня Опілля» мають мінімальний рівень коливання *ETR*, середній рівень коливання *ETR* мали ТОВ «Пивоварня Зібберта», ПрАТ «Фірма Полтавпиво», ТОВ «Ресторація «На ринку».

Таблиця 2.10

**Статистичні характеристики ефективної ставки податку на прибуток
у 2020-2023 рр.**

Найменування підприємства	Максимальне значення, %	Мінімальне значення, %	Розмах варіації	Середнє квадратичне відхилення
ПрАТ «Карлсберг Україна»	18,7	18,1	0,6	0,3
ПрАТ «Оболонь»	32,6	17,7	14,8	8,5
ТОВ «Пивоварня Опілля»	18,4	18,0	0,4	0,2
ТОВ «Пивоварня Зібберта»	25,0	18,5	6,5	2,7
ТОВ «Уманьпиво»	624,9	24,4	600,5	341,0
ПрАТ «Фірма Полтавпиво»	24,5	19,7	4,8	2,0
ТОВ «Ресторація «На ринку»	24,3	18,0	6,3	3,2

Для оцінки ефективної ставки податку на прибуток важливим є порівняння з нормативною ставкою, що дорівнювала 18%. ПрАТ «Карлсберг Україна», ТОВ «Пивоварня Опілля», ТОВ «Пивоварня Зібберта» мали мінімальні відхилення від нормативної ставки, тоді як ПрАТ «Оболонь» мало суттєві відхилення від нормативної ставки за напрямками зменшення і збільшення; ТОВ «Уманьпиво» мало суттєві відхилення від нормативної ставки за напрямками перевищення.

Отже, ПрАТ «Оболонь» щороку збільшує розмір сплачених податків до державного і місцевих бюджетів, при цьому податкове навантаження за доходами зменшилося, податкове навантаження за витратами було на стабільному рівні. Рівень податкового навантаження за доходами для ПрАТ «Оболонь» залишався одним з найвищих серед виробників пива, поступаючись

класично ПрАТ «Карлсберг Україна» та ПрАТ «Фірма Полтавпиво». Підприємство з платника податку на прибуток за максимальною ставкою у 2020 р. серед виробників пива змістилося на платника податку на прибуток за мінімальною ставкою у 2022-2023 рр., що нижча за нормативну ставку.

2.3. Оцінка впливу оподаткування на фінансовий стан

ПрАТ «Оболонь»

Оцінка впливу оподаткування на фінансовий стан підприємства досліджувалася вченими за різними напрямками:

- вплив податків на господарську діяльність авіаційного підприємства [20],
- вплив податків на діяльність нафтогазових підприємств [38],
- вплив податків на фінансовий стан підприємств молочної галузі [35],
- вплив податків на стан оборотного капіталу підприємств [29].

Методичні рекомендації з оцінки впливу оподаткування на фінансовий стан підприємства описані Леоновою А.В., Черненко К.П. через показники кореляції між податковими виплатами та фінансовими показниками [35, с. 1225], коефіцієнт еластичності [35, с. 1226-1227].

На початку оцінки впливу оподаткування на фінансовий стан визначимо ступінь кореляції податкового навантаження і чистого доходу від реалізації. За даними табл. 2.11 визначено, що динаміка податкового навантаження за доходами та чистого доходу від реалізації має тісний зв'язок для більшості виробників пива: ПрАТ «Карлсберг Україна» ($r = -0,98$), ПрАТ «Оболонь» ($r = -0,98$), ПрАТ «ПБК Радомишль» ($r = -0,95$), ТзОВ «Перша Приватна Броварня» ($r = -0,96$), ТОВ «Пивоварня Опілля» ($r = -0,95$), це означає про збільшення чистого доходу за зменшення податкового навантаження.

Кореляція податкового навантаження на доходи та чистого доходу від реалізації виробників пива у 2020-2023 рр.

Найменування підприємства	Податкове навантаження за доходами, %				Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн				Коефіцієнт кореляції
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	
ПрАТ «Карлсберг Україна»	35,6	33,2	30,3	25,7	8 017 392	8 340 977	9 033 066	10 812 093	-0,98
ПрАТ «Оболонь»	30,0	31,0	27,4	24,5	5 464 827	5 909 426	8 661 928	10 763 029	-0,98
ПрАТ «Абінбев ефес Україна»	26,0	24,5	17,8	15,5	6 687 261	6 824 438	2 261 480	4 664 575	0,78
ПрАТ «ПБК Радомишль»	14,4	10,8	12,9	7,6	2 527 469	3 059 483	3 028 644	4 619 508	-0,95
ТзОВ «Перша Приватна Броварня»	16,5	15,0	15,1	10,4	1 542 342	1 784 152	1 638 639	2 057 535	-0,96
ТОВ «Пивоварня Опілля»	28,8	25,3	22,2	19,3	378 782	397 603	758 617	929 499	-0,95
ТОВ «Пивоварня Зібєрта»	33,2	28,1	31,7	24,2	366 397	367 464	609 041	796 562	-0,64
ТОВ «Уманьпиво»	17,6	14,8	12,9	17,3	225 519	253 760	595 197	686 113	-0,18

ПрАТ «Абінбев ефес Україна» має середній ступінь прямого зв'язку між податковим навантаженням та чистим доходом, що вирізняє дане підприємство серед досліджуваної вибірки. ТОВ «Уманьпиво» не демонструє зв'язок між податковим навантаженням та чистим доходом.

Тому, що більшістю підприємств досліджуваної вибірки та за сукупністю основних виробників пива отримала чистий дохід з тенденцією до збільшення (2020 р. – 25 209 989 тис. грн, 2021 р. – 26 937 303 тис. грн, 2022 р. – 26 586 612 тис. грн, 2023 р. – 35 328 914 тис. грн) за одночасного зменшення рівня податкового навантаження за доходами (2020 р. – 27,6%, 2021 р. – 24,9%, 2022 р. – 23,5%, 2023 р. – 18,5% тис. грн). На рис. 2.4 визначено, що податкове навантаження корелює з чистим доходом з високим та від'ємним рівнем кореляції, що вдалося досягти за рахунок ефекту економії прямих податків (податку на нерухоме комерційне майно, земельного податку, податку на доходи фізичних осіб та інших прямих податків), то податків, які не включаються до ціни товару та не залежать від розміру чистого доходу.

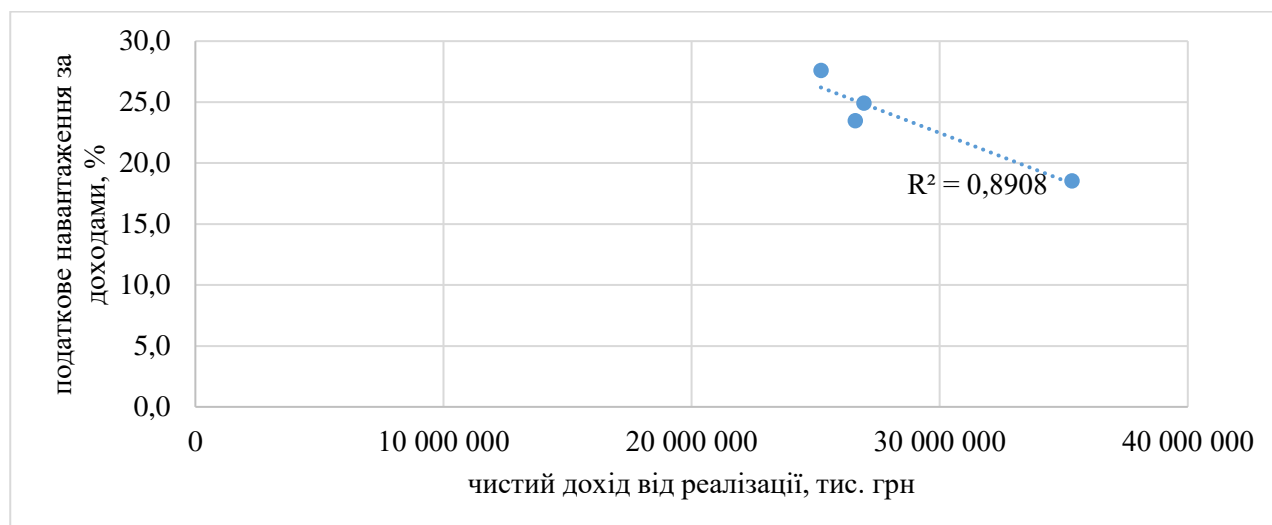

Рис. 2.4. Кореляція податкового навантаження на доходи та чистого доходу від реалізації виробників пива у 2020-2023 рр.

Оцінка впливу оподаткування на фінансовий стан ПрАТ «Оболонь» базується на показниках кореляції розміру сплачених податків, податкового навантаження та основних фінансових показників, що наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.12

Кореляція сплачених податків ПрАТ «Оболонь» та основних фінансових показників у 2020-2023 рр.

	П	А	ОЗ	ДФІ	З	ДЗ	ГК	НП	ВК	СК	ДовЗ	ПотЗ	ЧФР	Акц	Прац
П	1,00														
А	0,81	1,00													
ОЗ	-0,85	-0,39	1,00												
ДФІ	-0,86	-0,48	0,87	1,00											
З	0,79	1,00	-0,37	-0,44	1,00										
ДЗ	0,99	0,89	-0,77	-0,79	0,87	1,00									
ГК	0,89	0,99	-0,52	-0,59	0,98	0,94	1,00								
НП	0,94	0,96	-0,62	-0,70	0,95	0,98	0,99	1,00							
ВК	0,92	0,97	-0,59	-0,69	0,95	0,97	0,99	1,00	1,00						
СК	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00					
ДовЗ	-0,81	-1,00	0,39	0,49	-1,00	-0,89	-0,99	-0,96	-0,97	-	1,00				
ПотЗ	-0,92	-0,57	0,90	0,99	-0,53	-0,86	-0,68	-0,77	-0,76	-	0,58	1,00			
ЧФР	0,97	0,86	-0,72	-0,86	0,83	0,97	0,92	0,96	0,96	-	-0,87	-0,90	1,00		
Акц	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	
Прац	-0,98	-0,66	0,93	0,93	-0,63	-0,93	-0,76	-0,84	-0,82	-	0,66	0,97	-0,92	-	1,00

Примітка: П – податки сплачені, А – усього активів, ОЗ – основні засоби, ДФІ – довгострокові фінансові інвестиції, З – запаси, ДЗ – сумарна дебіторська заборгованість, ГК – грошові кошти, НП – нерозподілений прибуток, ВК – власний капітал, СК – статутний капітал, ДовЗ – довгострокові зобов'язання, ПотЗ – поточні зобов'язання, ЧФР – чистий прибуток (збиток), Акц – середньорічна кількість акцій, Прац – чисельність працівників на кінець періоду

Для визначення впливу податків на динаміку абсолютних показників побудовано кореляційну матрицю за розміром сплачених податків (табл. 2.12) та рівнем податкового навантаження (табл. 2.13).

Основні висновки, що зв'язку між показниками полягають у тісному прямому зв'язку між розміром сплачених податків ПрАТ «Оболонь» та розміром активів, запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів, нерозподіленого прибутку, власного капіталу, чистого фінансового результату; тісному непрямому зв'язку між розміром сплачених податків та розміром основних засобів, фінансових інвестицій, довгострокових та поточних зобов'язань, чисельності працівників.

Основні висновки, що зв'язку між показниками полягають у тісному зв'язку між розміром податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» та:

- розміром активів, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі збільшенням вартості активів;
- розміром дебіторської заборгованості, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі збільшенням дебіторської заборгованості;
- розміром грошових коштів, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі збільшенням залишків грошей за рахунок вивільнення частини коштів від сплати податків;
- розміром нерозподіленого прибутку та власного капіталу, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі власного капіталу за рахунок вивільнення частини коштів;
- розміром чистого прибутку, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі власного капіталу за рахунок вивільнення частини коштів.

З іншими показниками (довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, чисельність працівників) визначено у 2020-2023 рр. прямий тісний зв'язок з податковим навантаженням.

**Кореляція податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» на доходи та основних фінансових показників у
2020-2023 рр.**

	ПН	А	ОЗ	ДФІ	З	ДЗ	ГК	НП	ВК	СК	ДовЗ	ПотЗ	ЧФР	Акц	Прац
ПН	1,00														
А	-0,92	1,00													
ОЗ	0,62	-0,39	1,00												
ДФІ	0,78	-0,48	0,87	1,00											
З	-0,89	1,00	-0,37	-0,44	1,00										
ДЗ	-0,96	0,89	-0,77	-0,79	0,87	1,00									
ГК	-0,95	0,99	-0,52	-0,59	0,98	0,94	1,00								
НП	-0,98	0,96	-0,62	-0,70	0,95	0,98	0,99	1,00							
ВК	-0,98	0,97	-0,59	-0,69	0,95	0,97	0,99	1,00	1,00						
СК	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00					
ДовЗ	0,92	-1,00	0,39	0,49	-1,00	-0,89	-0,99	-0,96	-0,97	-	1,00				
ПотЗ	0,84	-0,57	0,90	0,99	-0,53	-0,86	-0,68	-0,77	-0,76	-	0,58	1,00			
ЧФР	-0,99	0,86	-0,72	-0,86	0,83	0,97	0,92	0,96	0,96	-	-0,87	-0,90	1,00		
Акц	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	
Прац	0,86	-0,66	0,93	0,93	-0,63	-0,93	-0,76	-0,84	-0,82	-	0,66	0,97	-0,92	-	1,00

Примітка: ПН – податкове навантаження на доходи, А – усього активів, ОЗ – основні засоби, ДФІ – довгострокові фінансові інвестиції, З – запаси, ДЗ – сумарна дебіторська заборгованість, ГК – грошові кошти, НП – нерозподілений прибуток, ВК – власний капітал, СК – статутний капітал, ДовЗ – довгострокові зобов'язання, ПотЗ – поточні зобов'язання, ЧФР – чистий прибуток (збиток), Акц – середньорічна кількість акцій, Прац – чисельність працівників на кінець періоду

Кореляція податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» на доходи та відносних фінансових показників наведена у табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Кореляція податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» на доходи та фінансових показників у 2020-2023 рр.

	ПН	ВОК	Кал	Ктл	Кзл	Ка	Кфз	Кфс	Кп/в	ROA	ROE
ПН	1,00										
ВОК	-0,98	1,00									
Кал	-0,97	0,97	1,00								
Ктл	-0,98	1,00	0,95	1,00							
Кзл	-0,99	1,00	0,97	1,00	1,00						
Ка	-0,99	1,00	0,96	0,99	1,00	1,00					
Кфз	0,98	-0,98	-0,92	-0,99	-0,98	-0,99	1,00				
Кфс	-0,98	0,98	1,00	0,97	0,98	0,98	-0,94	1,00			
Кп/в	0,98	-0,98	-0,92	-0,99	-0,98	-0,99	1,00	-0,94	1,00		
ROA	-0,98	0,97	0,90	0,98	0,97	0,98	-1,00	0,92	-1,00	1,00	
ROE	-0,91	0,90	0,79	0,92	0,90	0,92	-0,97	0,82	-0,97	0,98	1,00

Примітка: ПН – податкове навантаження на доходи, ВОК– власний оборотний капітал, Кал – коефіцієнт абсолютної ліквідності, Ктл – коефіцієнт термінової ліквідності, Кзл – коефіцієнт загальної ліквідності, Ка – коефіцієнт автономії, Кфз – коефіцієнт фінансової залежності, Кфс – коефіцієнт фінансової стійкості, Кп/в – коефіцієнт співвідношення позикових та власних засобів

Отже, показник податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» на доходи має високий рівень прямого зв'язку з відносними фінансовими показниками, що вказує на позитивний вплив зменшення податкового навантаження на показники власного оборотного капіталу, ліквідності, фінансової стійкості і рентабельності.

Висновки до розділу 2

Визначено, що податкове навантаження виробників пива у 2020-2023 рр. корелює з чистим доходом з високим та від'ємним рівнем кореляції, що вдалося досягти за рахунок ефекту економії прямих податків (податку на нерухоме комерційне майно, земельного податку, податку на доходи фізичних осіб та інших прямих податків), то податків, які не включаються до ціни товару та не залежать від розміру чистого доходу.

ПрАТ «Оболонь» щороку збільшує розмір сплачених податків до державного і місцевих бюджетів, при цьому податкове навантаження за доходами зменшилося, податкове навантаження за витратами було на стабільному рівні. Рівень податкового навантаження за доходами для ПрАТ «Оболонь» залишався одним з найвищих серед виробників пива, поступаючись класично ПрАТ «Карлсберг Україна» та ПрАТ «Фірма Полтавпиво». Підприємство з платника податку на прибуток за максимальною ставкою у 2020 р. серед виробників пива змістилося на платника податку на прибуток за мінімальною ставкою у 2022-2023 рр., що нижча за нормативну ставку.

Доведено зв'язок між показниками податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» та: розміром активів, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі збільшенням вартості активів; розміром дебіторської заборгованості, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі збільшенням дебіторської заборгованості; розміром грошових коштів, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі збільшенням залишків грошей за рахунок вивільнення частини коштів від сплати податків; розміром нерозподіленого прибутку та власного капіталу, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі власного капіталу за рахунок вивільнення частини коштів; розміром чистого прибутку, тобто зменшення податкового навантаження відбулося одночасно зі власного капіталу за рахунок вивільнення частини коштів.

Показник податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» на доходи має високий рівень прямого зв'язку з відносними фінансовими показниками, що вказує на позитивний вплив зменшення податкового навантаження на показники власного оборотного капіталу, ліквідності, фінансової стійкості і рентабельності.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

3.1. Сучасний стан оподаткування України та його пріоритетів його розвитку

Податкова політика держави характеризується першочергово рівнем податкового навантаження в Україні. Методичні основи оцінки податкового навантаження досліджено українськими вченими у багатьох працях [18, 58]. Частка податкових надходжень у ВВП у 2020-2023 рр. зменшувалася, що пов'язано з деструктивними змінами в економіці та споживанні, а також податковими пільгами введеними під час воєнного стану з лютого 2022 р. Частка податкових надходжень у ВВП у 2020-2023 рр. зменшувалася за умови зменшення у 2022 р. податкових надходжень на 110 579 млн. грн.

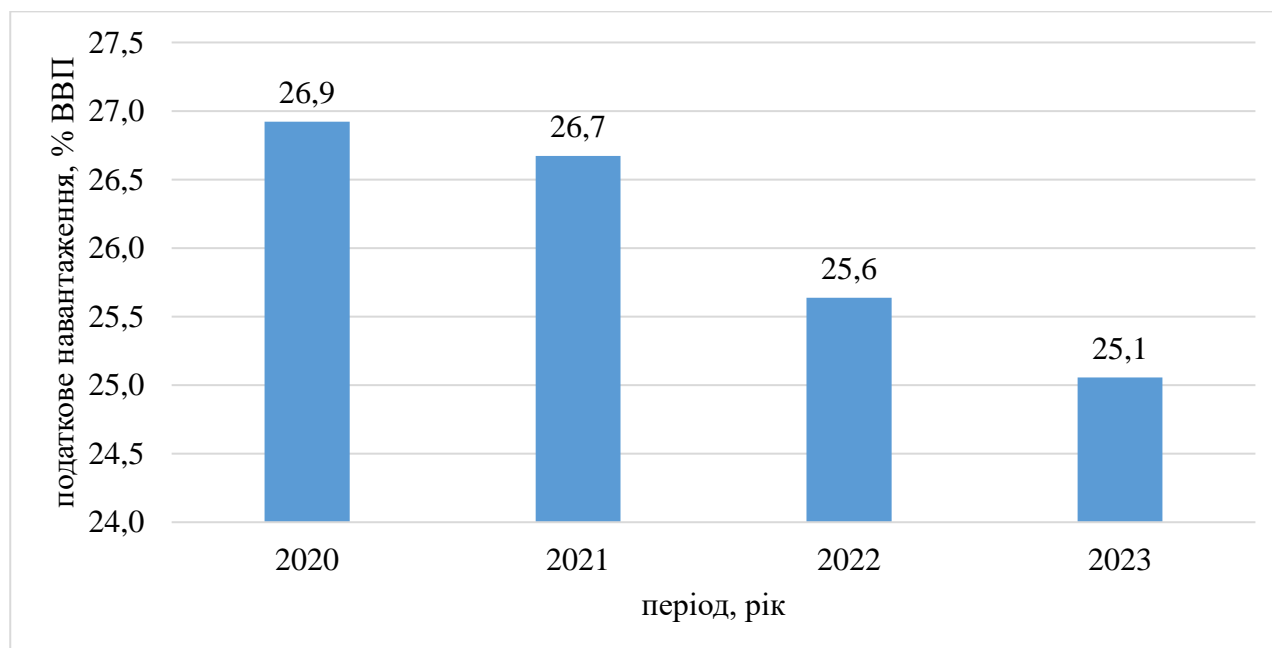

Рис. 3.1. Частка податкових надходжень у ВВП у 2020-2023 рр., %

Україна обрала курс євроінтеграції та важливим є дослідження рівня податкового навантаження в європейських країнах (табл. 3.1), оскільки Україна повинна виконувати вимоги до адаптації вітчизняної податкової системи.

Таблиця 3.1

Рівень податкового навантаження у країнах ЄС у 2020-2023 рр., %

ВВП

Країни	2020	2021	2022	2023
Європейський Союз - 27 країн (з 2020 р.)	40,9	41,0	40,4	39,8
Єврозона – 20 країн (з 2023 р.)	41,3	41,5	41,1	40,4
Єврозона - 19 країн (2015-2022)	41,3	41,5	41,1	40,4
Бельгія	44,7	44,8	43,9	44,1
Болгарія	30,1	30,3	30,8	29,7
Чехія	35,1	34,7	33,9	33,9
Данія	48,0	47,9	42,5	43,9
Німеччина	41,1	41,9	41,4	40,1
Естонія	33,2	33,9	32,8	33,9
Ірландія	20,1	20,7	20,9	22,5
Греція	41,1	41,3	42,6	40,5
Іспанія	37,1	37,9	37,2	36,8
Франція	47,1	46,7	47,3	45,4
Хорватія	37,7	36,8	37,3	37,2
Італія	42,7	42,3	41,7	41,5
Кіпр	35,3	35,4	35,6	38,6
Латвія	32,7	32,2	33,0	33,2
Литва	31,3	32,0	31,7	32,3
Люксембург	39,8	39,7	39,8	42,4
Угорщина	35,6	33,5	34,9	34,9
Мальта	28,4	27,9	28,1	26,9
Нідерланди	39,8	39,2	38,2	38,7
Австрія	42,8	43,8	43,3	43,3
Польща	35,9	36,9	34,6	35,8
Португалія	37,3	37,2	37,7	37,4
Румунія	26,8	27,0	27,7	26,9
Словенія	38,3	38,9	37,9	36,7
Словаччина	34,4	34,9	35,1	35,3
Фінляндія	42,1	43,5	43,3	42,5
Швеція	43,1	43,4	43,0	42,2
Ісландія	36,2	34,8	35,2	36,4
Норвегія	38,9	41,5	43,6	41,6
Швейцарія	28,0	28,0	26,7	26,9

Джерело: дані Євростату [61]

Середній рівень податкового навантаження в ЄС становило близько 40%. За даними 2023 р. можна розподілити європейські країни за рівнем податкового

навантаження за умови, що середній рівень дорівнює середньоєвропейському +/- 1%: нижче середнього рівні: Болгарія, Чехія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Хорватія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Угорщина, Мальта, Нідерланди, Польща, Португалія, Румунія, Словенія, Словаччина, Швейцарія, Ісландія; середній рівень: Німеччина, Греція, Італія, Норвегія; високий рівень: Бельгія, Данія, Франція, Австрія, Фінляндія, Швеція.

Рівень податкового навантаження в Україні зменшився на 1,8 в.п., подібно Данії (-4,1 в.п.), Франції (-1,7 в.п.), Словенії (-1,6 в.п.), Мальти (-1,5 в.п.), Чехії (-1,4 в.п.), Італії (-1,2 в.п.), Швейцарія (-1,1 в.п.), Швеції (-0,9 в.п.).

Податкова система України формується з одинадцяти податків. Якщо порівнювати 2020 р. та 2021 р., тобто роки до введення воєнного стану, то фіскальний потенціал збільшувався на 27,9%. У 2021 р. збільшилися надходження першої групи на 24,2%, надходження третьої групи збільшилися на 56,4%, надходження четвертої групи збільшилися на 29,3%, надходження п'ятої групи збільшилися на 25,3%, надходження шостої групи збільшилися на 18,8%.

У 2022 р. під впливом воєнного стану сукупні податкові надходження зменшилися, переважно за рахунок зменшення четвертої групи надходжень на 18,8%, тобто зменшення податків на споживання через зменшення сукупного попиту під впливом виїзду за кордон частини населення і припинення діяльності частини підприємств. На третину зменшилися надходження п'ятої групи (податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції), що пов'язано з обмеженнями міжнародної торгівлі, втратою контролю за портами або заборона на експорт сільськогосподарської продукції.

У 2023 р. під впливом воєнного стану та адаптації суспільства до життя в умовах війни сукупні податкові надходження збільшилися на 22,0%. У 2023 р. збільшилися надходження першої групи на 18,9%, надходження четвертої групи збільшилися на 32,3%, надходження п'ятої групи збільшилися на 54,5%, надходження шостої групи збільшилися на 18,6%.

Таблиця 3.2

Фіскальний потенціал податкових надходжень у 2020-2023 рр.

	Період				Відхилення, млн. грн				Відхилення, %			
	2020	2021	2022	2023	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2020
Податкові надходження	1 136 687,1	1 453 804,0	1 343 225,0	1 638 085,0	317 116,9	-110 579,0	294 860,0	501 397,9	27,9	-7,6	22,0	44,1
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	413 579,0	513 629,9	551 234,3	655 633,4	100 050,9	37 604,4	104 399,1	242 054,4	24,2	7,3	18,9	58,5
Податки на власність	0,5	0,2	0,1	0,3	-0,3	-0,1	0,2	-0,2	-60,0	-50,0	200,0	-40,0
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	57 112,6	89 318,5	94 105,9	66 309,9	32 205,9	4 787,4	-27 796,0	9 197,3	56,4	5,4	-29,5	16,1
Внутрішні податки на товари та послуги	554 450,3	716 789,4	582 435,3	770 543,2	162 339,1	-134 354,1	188 107,9	216 092,9	29,3	-18,7	32,3	39,0
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	30 460,5	38 177,1	26 246,0	40 559,4	7 716,6	-11 931,1	14 313,4	10 098,9	25,3	-31,3	54,5	33,2
Місцеві податки	75 686,1	89 896,5	84 305,0	100 008,7	14 210,4	-5 591,5	15 703,7	24 322,6	18,8	-6,2	18,6	32,1
Інші податки та збори	5 397,1	5 991,4	4 898,0	5 029,8	594,3	-1 093,4	131,8	-367,3	11,0	-18,2	2,7	-6,8

З-поміж семи груп податкових надходжень найбільший фіскальний потенціал формують прибуткові податки (перша група) та внутрішні податки на товари та послуги (четверта група).

Внутрішні податки на товари та послуги об'єднували ПДВ, акцизний податок з вироблених в Україні товарів та ввезених на митну територію України товарів, що забезпечувало близько половину всіх податкових надходжень. Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості забезпечували близько 40% всіх податкових надходжень та мали найвищий показник приросту частки - +3,6 в.п. Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів, місцеві податки мали незначний, проте стабільний фіскальний потенціал на рівні до десяти відсотків. Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції (ввізне мито, вивізне мито, особливі види мита та сезонне мито) забезпечували близько 2% всіх податкових надходжень.

У табл. 3.3 наведено структуру податкових надходжень, серед яких класично переважали надходження з ПДВ за вітчизняними та імпортованими товарами, в тому числі з урахуванням бюджетного відшкодування (частка у податкових надходженнях становила 35,2% у 2020 р., 36,9% у 2021 р., 34,8% у 2022 р., 35,5% у 2023 р.); податку та збору на доходи фізичних осіб (частка у податкових надходженнях становила 26,0% у 2020 р., 24,1% у 2021 р., 31,3% у 2022 р., 30,3% у 2023 р.), акцизного податку (частка у податкових надходженнях становила 13,5% у 2020 р., 12,4% у 2021 р., 8,6% у 2022 р., 11,6% у 2023 р.) та податку на прибуток підприємства (частка у податкових надходженнях становила 10,4% у 2020 р., 11,3% у 2021 р., 9,7% у 2022 р., 9,7% у 2023 р.), при тому що важливість двох інших податків змінювалася у 2020-2023 рр. Можна визначити, що всі бюджетоутворюючі податки є важливими для діяльності ПрАТ «Оболонь», оскільки всі з перерахованих податків нараховуються та сплачуються підприємством.

З п'ятої по дев'яту позицію у рейтингу податкових надходжень суттєвих змін не відбувалося: рентна плата, єдиний податок, податок на майно, мито,

екологічний податок. Мінімальні податкові надходження формувалися від туристичного збору, збору за місця для паркування транспортних засобів, що становили близько 0,1%.

Таблиця 3.3

Рейтингування податків за надходженнями до Зведеного бюджету України

Рейтинг	2020	2021	2022	2023
1	Податок на додану вартість			
2	Податок та збір на доходи фізичних осіб			
3	Акцизний податок	Акцизний податок	Податок на прибуток підприємств	Акцизний податок
4	Податок на прибуток підприємств	Податок на прибуток підприємств	Акцизний податок	Податок на прибуток підприємств
5	Рентна плата			
6	Єдиний податок			
7	Податок на майно			
8	Мито			
9	Екологічний податок			
10	Туристичний збір	Туристичний збір	Туристичний збір, Збір за місця для паркування транспортних засобів	Туристичний збір, Збір за місця для паркування транспортних засобів
11	Збір за місця для паркування транспортних засобів	Збір за місця для паркування транспортних засобів		

Результати проведеного аналізу надходжень податків і зборів до Зведеного бюджету України засвідчують зростаючу динаміку надходження непрямих податків (ПДВ, акцизний податок, що безпосередньо сплачує ПрАТ «Оболонь») у порівнянні з податками на доходи (податок на прибуток сплачує ПрАТ «Оболонь» та є податковим агентом за ПДФО) та податками на власність чи використання ресурсів.

3.2. Оптимізація впливу податкової політики на фінансовий стан ПрАТ «Оболонь»

Для розвитку підприємства (ПрАТ «Оболонь») важливим є розуміння перспектив розвитку податкової системи та системи оподаткування загалом.

Вдосконалення податкової системи та підвищення рівня доходів бюджетів доцільно визначати з урахуванням реалізації Національної стратегії доходів України від 27 грудня 2023 року № 1218-р. [6]. Прийняття Національної стратегії доходів України засвідчує наміри щодо пошуку шляхів збільшення доходів бюджету з акцентуванням уваги на збільшенні потенціалу податкових надходжень та пошуку розширення податкової бази, покращення надходження податків шляхом закриття існуючих можливостей для ухилення від оподаткування, підвищення рівня дотримання законодавства та боротьби з тіньовою економікою. В основі реалізації Національної стратегії доходів України визначено сім завдань (рис. 3.2).

З позиції реформування спрощеної системи оподаткування варто відмітити прагнення до зменшення зловживань щодо використання спрощеної системи оподаткування через подрібнення бізнесу для оптимізації податкових платежів, прагнення до підвищення порогу реєстрації платників ПДВ. Оскільки ПрАТ «Оболонь» є великим платником податків та підприємство не має можливості перейти на спрощену систему оподаткування та проблематика реформування спрощену систему оподаткування не актуальна для досліджуваного підприємства, також дана проблематика не актуальна для основних конкурентів ПрАТ «Оболонь». Реформування спрощеної системи оподаткування для ПрАТ «Оболонь» може мати переваги у частині зменшення податкової конкуренції з дрібними виробниками пива та уніфікація податкових ставок для платників єдиного податку переважно другої та третьої групи створить додаткові переваги.

Рис. 3.2. Напрями реформування податкової системи України

Другий напрям реформування податкової системи – це «відновити прогресивну шкалу ставок ПДФО у поєднанні з соціальною пільгою нейтральною до рівня доходів» [6]. Для ЄС притаманна диференціація ставок ПДФО [28, 52]. Прогресивну шкалу заплановано на впровадження в періоді з 2025 до 2027 року. Для ПрАТ «Оболонь» важливим є розуміння зміни реформи ставок ПДФО, оскільки підприємство є податковим агентом і нараховує та сплачує даний податок, при тому впливу зміна ставок податку не матиме на фінансові показники. Основне твердження для цього – це відрахування ПДФО із нарахованої заробітної плати, тобто сплата податку за рахунок коштів зарплатного фонду працівників. Реформа оподаткування доходів фізичних осіб спрямована на відновлення прогресивної шкали ставок з однією або двома значно вищими ставками ПДФО для частини доходу осіб з високими доходами,

проте дискусійним є визначення поняття «високий дохід»; перегляд пільг та спеціальних умов оподаткування.

Офіційної шкали прогресивного оподаткування не визначено, проте науковці пропонують різні варіанти. Т. В. Бауліна, О. К. Гаршина, Т. Ю. Соломко, О. М. Рудаков пропонують шкалу від 18% до 33% [12] (табл. 3.3). В основу такої шкали покладено середню заробітну плату на підвищення нарахованої заробітної плати на 100% середньої заробітної плати буде призводити до підвищення ставки податку на доходи фізичних осіб. Якщо за основу взяти розмір середньої заробітної плати у 2023 р., то показник – 14308,46 грн.

У 2024 р. рівень середньої заробітної плати дорівнював близько 17 тис. грн: січень – 14974,5 тис. грн, лютий – 15267,60 тис. грн, березень – 15433,98 тис. грн, квітень – 16847,98 тис. грн, травень – 17178,87 тис. грн, червень – 18806,63 тис. грн, липень – 17346,90 тис. грн, серпень – 17001,36 тис. грн, вересень – 18020,86 тис. грн.

У табл. 3.3 сформовані межі критичних показників для кожної групи доходів: 0-17000 грн, 17000-21250 грн, 21250-25500 грн, 25500-34000 грн, 34000-42500 грн, 42500-51000 грн, 51000-68000 грн, 68000-85000 грн, 85000-102000 грн. На нашу думку, прив'язувати прогресивну шкалу до середньомісячної заробітної плати не коректно, оскільки розмір середньомісячної зарплати оприлюднюється Держстатом України чи Пенсійним фондом України із запізненням у декілька місяців, оскільки звітність здається після завершення звітного періоду.

Таблиця 3.3

Оподаткування доходів фізичних осіб за прогресивною шкалою

Доходи	Ставка ПДФО, %	Приблизні показники на 2025 р., грн	Розмір нарахованого ПДФО, грн
1	2	3	4
Менше середньомісячної зарплати	18	0-17000	0-3600
Частка доходу, що на 25% та більше перевищує середньомісячну зарплату	19	17000-21250	3230-4037,5

1	2	3	4
Частка доходу, що на 50% та більше перевищує середньомісячну зарплату	21	21250-25500	4462,5-5355
Частка доходу, що на 100% та більше перевищує середньомісячну зарплату	23	25500-34000	5865-7820
Частка доходу, що на 150% та більше перевищує середньомісячну зарплату	25	34000-42500	8500-10625
Частка доходу, що на 200% та більше перевищує середньомісячну зарплату	27	42500-51000	11475-13770
Частка доходу, що на 300% та більше перевищує середньомісячну зарплату	29	51000-68000	14790-19720
Частка доходу, що на 400% та більше перевищує середньомісячну зарплату	31	68000-85000	21080-26350
Частка доходу, що на 500% та більше перевищує середньомісячну зарплату	33	85000-102000	28050-33660

Джерело: побудовано на основі [12, с. 62] та власних розрахунків

Порівняння нарахованого податку за чинною та прогресивною шкалою вказує на збільшені суми податкових зобов'язань: на дохід 21 250 грн – додатково 212,5 грн; на дохід 25 500 грн – додатково 765 грн; на дохід 34 000 грн – додатково 1700 грн; на дохід 42 500 грн – додатково 2975 грн; на дохід 51 000 грн – додатково 4590 грн; на дохід 68 000 грн – додатково 7480 грн; на дохід 85 000 грн – додатково 11 050 грн; на дохід 102 000 грн – додатково 15 300 грн (рис. 3.3).

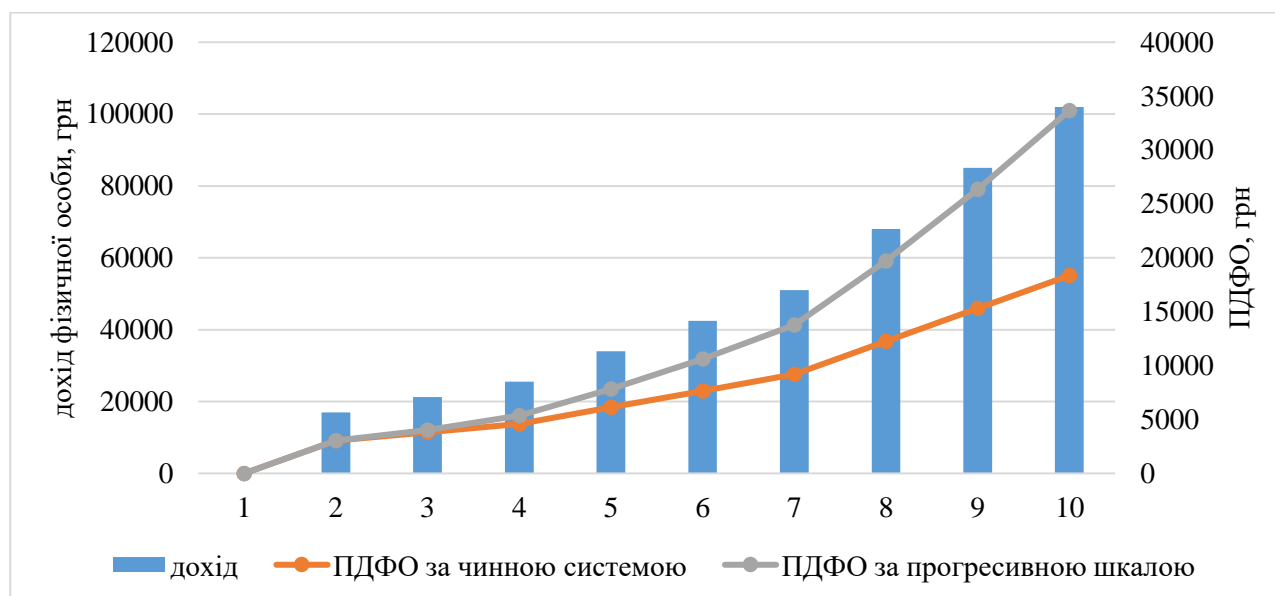

Рис. 3.3. Оподаткування доходів фізичних осіб за пропорційною та прогресивною шкалою

В свою чергу у 2019 році був запропонований Проект Закону № 10066 від 19.02.2019 р. [46], де була запропонована інша прогресивна шкала на основі прожиткового мінімуму працездатних осіб (ПМПО). За Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» [8], прожитковий мінімум становитиме 3038 грн, тому на основі даного показника сформуємо відповідні розрахунки (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Оподаткування доходів фізичних осіб за прогресивною шкалою

Доходи	Ставка ПДФО, %	Приблизні показники на 2025 р., грн	Розмір нарахованого ПДФО, грн
не перевищує одного ПМПО	0	0-3028	0
до трьох ПМПО	5	3028-9114	151,4-455,7
понад три ПМПО, але не більш як 10 ПМПО	15	9114-30380	167,1-4557
понад 10 ПМПО, але не більш як 20 ПМПО	18	30380-60760	5468,4-10936,8
понад 20 ПМПО, але не більш як 50 ПМПО	22	60760-151900	13367,2-33418
понад 50 ПМПО, але не більш як 100 ПМПО	27	151900-303800	41013-82026
понад 100 ПМПО, але не більш як 300 ПМПО	33	303800-911400	100254-300762
понад 300 ПМПО, але не більш як 500 ПМПО	40	911400-1519000	364560-607600
понад 500 ПМПО	48	Понад 1519000	Понад 729120

Джерело: побудовано на основі [8, 46] та власних розрахунків

Цей проект закону (№ 10066 від 19.02.2019 р. [46]) не набрав чинності з багатьох причин, першочергово, через високі ставки ПДФО.

У контексті оподаткування доходів фізичних осіб варто відмітити збільшення ставок військового збору, що визначено у Законі України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» [8] до рівня 5% проти 1,5%, коли з доходів у вигляді зарплати та інших виплат найманих працівників буде збільшено відрахування, при цьому прямого впливу на фінансові показники чи фінансові результати ПрАТ «Оболонь» таке підвищення не повинно мати.

Третій напрям реформування податкової системи – це реформа податку на прибуток. Корпоративний податок – це податок на прибуток компаній від комерційних операцій та інших доходів після зменшення валового доходу на величину передбачених законом відрахувань і податкових пільг. Євроінтеграція передбачає уніфікацію податкових ставок, проте для Європи можна виокремити, що ставки починаються з 9% (Угорщина) та завершуються понад 30% (Німеччина та Мальта). Ставки корпоративного прибуткового податку у країнах ЄС наведені на рис. 3.4. Найчастіше повторюється ставки від 20% до 23% (притаманно для групи країн (Австрія, Словенія, Норвегія, Данія, Греція, Словаччина, Португалія, Ісландія, Чеська Республіка, Швеція, Латвія, Естонія, Фінляндія), тому для вітчизняних підприємств є висока ймовірність підвищення ставки податку на прибуток.

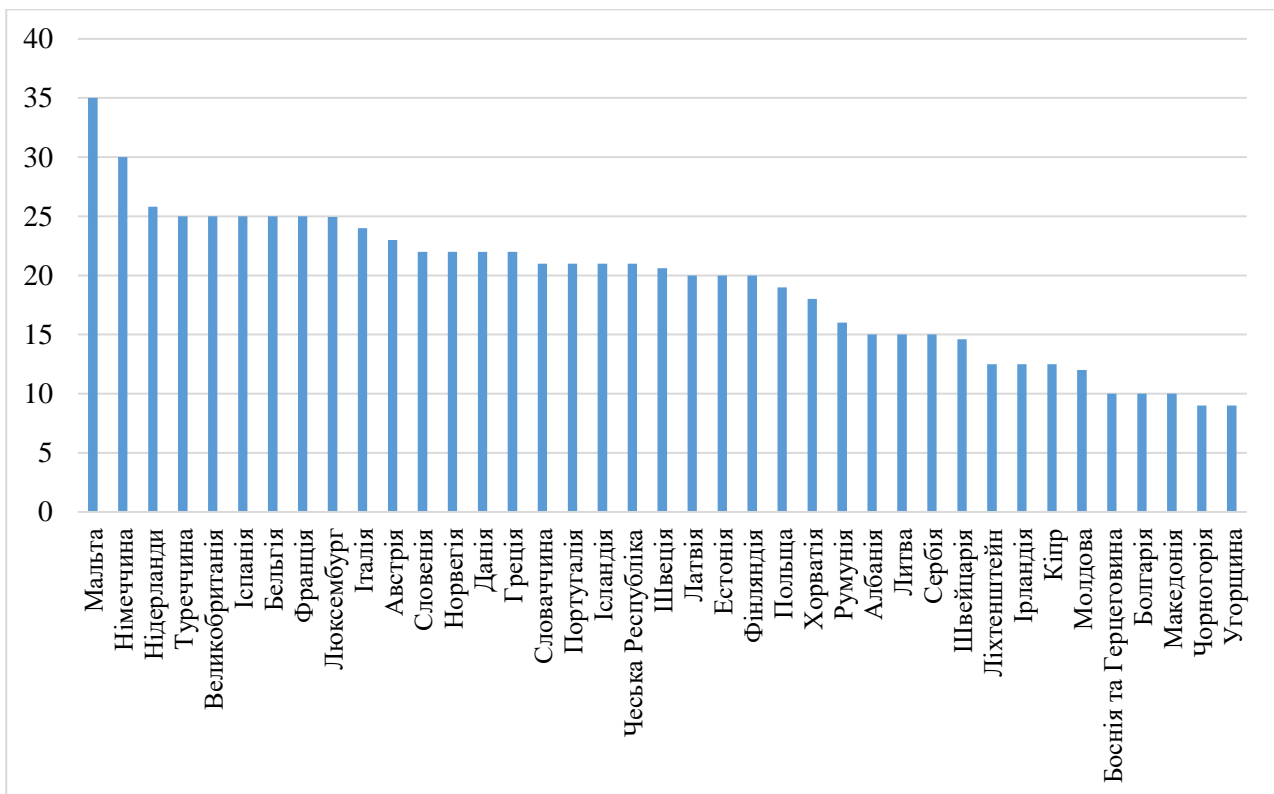

Рис. 3.4. Ставки корпоративного прибуткового податку у країнах ЄС, %

Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» [8] визначені податкові зміни щодо податку на прибуток та інших податків (табл. 3.5). На 2025 р. заплановано підвищення ставок податку на прибуток до 50%

для банківських установ та ставок податку на прибуток до 25%, проте для виробничих підприємств ставка податку на прибуток на 2025 р. передбачено без змін. Таким чином, ПрАТ «Оболонь» повинно планувати податкові зобов'язання за базовою ставкою 18%, оскільки основним видом діяльності є виробництво пива, проти банківської та фінансової діяльності.

Таблиця 3.5

Зміни ставок податків на 2025-2027 рр.

Найменування показника	2024		2025	2026	2027
	перше півріччя	друге півріччя			
Військовий збір	1,5%	5%	5%		
Податок на прибуток підприємств	18% (основна ставка) / 25% (банки)		18% (основна ставка) / 50% (банки) / 25% (фінансові установи)		
Акцизний податок, зокрема:					
Сигарети з фільтром та без фільтра:					
специфічна ставка адвалорна ставка (відсоток вартості реалізації)	1 881,17 (грн. за 1000 шт.) 12%	47 (євро за 1000 шт.)	58 (євро за 1000 шт.)	61 (євро за 1000 шт.) 12%	64 (євро за 1000 шт.)
мінімальне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку	2 516,54 (грн. за 1000 шт.)	63,45 (євро за 1000 шт.)	78 (євро за 1000 шт.)	82 (євро за 1000 шт.)	86 (євро за 1000 шт.)
Тютюновмісні вироби для електричного нагрівання (ТВЕН) за допомогою підігрівача з електронним управлінням	2 516,54 (грн. за 1000 шт.)	63,45 (євро за 1000 шт.)	70,4 (євро за 1000 шт.)	70,8 (євро за 1000 шт.)	71,14 (євро за 1000 шт.)
Бензин (євро за 1000 літрів, приведених до 15°C)	213,5	242,6	271,7	300,8	329,9
Дизельне паливо (євро за 1000 літрів, приведених до 15°C)	139,5	177,6	215,7	253,8	291,9

Джерело: дані Бюджетної декларації на 2025-2027 рр. від 28 червня 2024 р. № 751 [7]

Четвертий напрям реформування податкової системи – це «привести ПДВ у відповідність до законодавства ЄС, скасувавши при цьому знижені ставки та пільги, які не передбачені директивою ЄС про ПДВ» [6], «підвищити акцизи на паливо, алкогольні напої та тютюнові вироби до мінімальних ставок ЄС» [6].

Різні аспекти гармонізації податкового права ЄС, гармонізації ставок прямих та непрямих податків досліджували Р. Гаврилук, П. Пацурківський [19]; Н. Головай, С. Бей [21], В. Красько [33] та ін. [48].

Заходи з реформування ПДВ будуть поетапно впроваджуватися з 2025 по 2027 рік, і будуть узгоджуватися із графіком виконання зобов'язань щодо вступу до ЄС, після його затвердження: 1) перегляд податкових пільг, зокрема пільг, які не є обов'язковими в ЄС, 2) перегляд знижених ставок ПДВ та визначення операцій, оподаткування яких в Україні за зниженою ставкою ПДВ не відповідає вимогам Директива Ради 2006/112/ЄС від 28.11.2006 [9] або вимагає консультацій з Єврокомісією, для діяльності ПрАТ «Оболонь» не застосовувалися знижені ставки, оскільки алкогольні напої та безалкогольні напої оподатковувалися за базовою ставкою ПДВ (20%), 3) оцінка функціональності діючих систем адміністрування ПДВ та прийняття рішення щодо їх подальшого модернізації з урахуванням вимог регламентів ЄС щодо адміністрування ПДВ через систему електронного адміністрування.

Реформи, спрямовані на приведення акцизів у відповідність до вимог ЄС, просуваються і будуть поступово впроваджуватися в інших галузях, ця норма погоджена Законом України від 18.07.2024 № 3878-ІХ [5]. Загалом, реформи будуть впроваджуватися у періоді з 2024 до 2030 року поступово шляхом: прийняття рішення про запровадження до 2028 року для акцизів на алкогольні напої ставок на рівні мінімальної ставки ЄС. Наукове обґрунтування реформування акцизного податку маємо у працях Алексійчук О. В., Маланчук Л. О., Антонова С. Є. [10]. Алкогольні напої виробляє ПрАТ «Оболонь», тому актуально готуватися до підвищення ставок акцизного податку та зміни ставки у валюту євро.

Якщо на початок 2024 р. офіційний курс євро дорівнював 41,9960 грн за одиницю, то на кінець листопада 2024 р. офіційний курс євро дорівнював 43,8626 грн за одиницю [40], розмах варіації та середньомісячними курсами дорівнював 4,81 грн, тобто варіація становить понад 10 в.п., що вказує на проблеми підприємства у майбутньому під час планування податків та

податкового бюджетування, яке описано у наукових публікаціях [24, 59]. За даними рис. 3.5 можна визначити підвищення валютного курсу євро у 2024 р., тому якщо така тенденція буде продовжена, то податкові зобов'язання з акцизного податку будуть збільшуватися і податкове навантаження на доходи ПрАТ «Оболонь» буде збільшуватися.

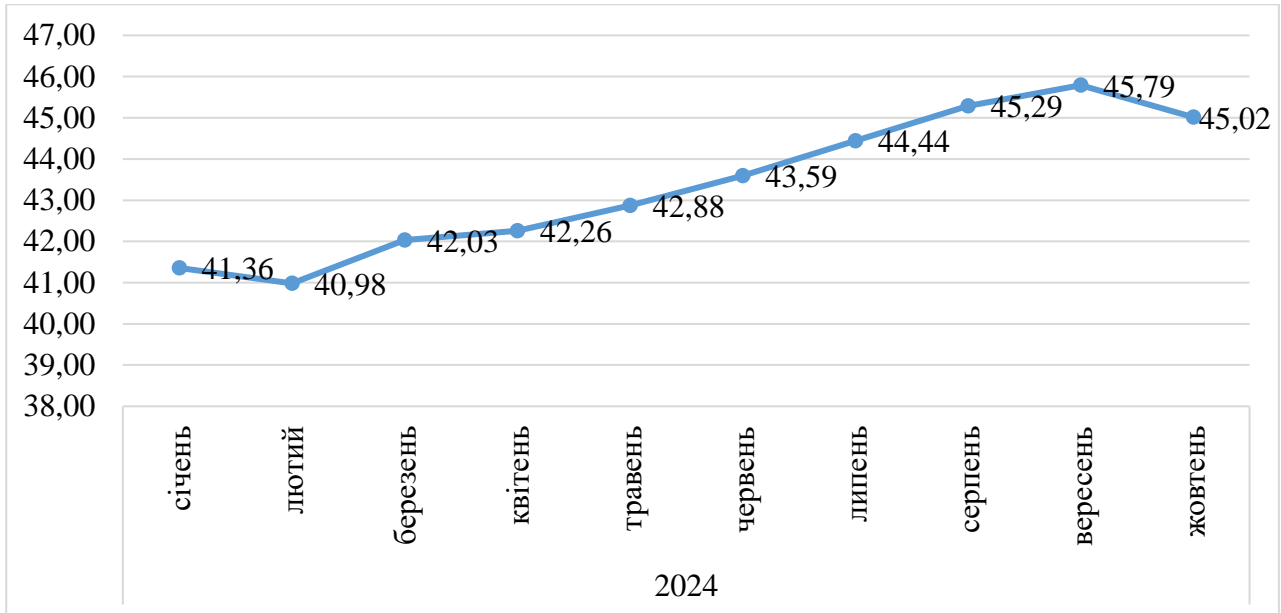

Рис. 3.5. Ставки корпоративного прибуткового податку у країнах ЄС, %

«Також буде оцінено, чи слід передбачити подальше підвищення ставок, щоб узгодити рівень соціальних витрат на споживання алкоголю із ринковими цінами» [6]. Підвищення ставок акцизного податку у частині оподаткування алкогольних напоїв має різні ефекти, що досліджені вченими та здобувачами Національного університету харчових технологій (С. Бойко, Ю. Кулинич, М. Корнієнко [17, 32]), за підсумками дослідження визначено, що «індексація ставок акцизного податку у частині оподаткування міцних алкогольних напоїв у 2022 р. потенційно повинна мати наслідком збільшення надходжень акцизного податку до державного бюджету, а також посилення регуляторного ефекту через подальше зменшення кількості ДТП та їх наслідків при керуванні у нетверезому стані або перебуванні пішоходів у нетверезому стані» [17].

Оптимізація впливу податкової політики на фінансовий стан ПрАТ «Оболонь» повинна реалізовуватися з дотриманням таких рекомендацій

за кожним з податків, в тому числі податку на прибуток підприємства з використанням різниць та недопущення перевищення різниць на збільшення над різницями на зменшення. Податкові ризики від різниць та їх вплив на податкове навантаження суб'єктів господарювання досліджено С. В. Бойко [13]. Основними напрямками формування різниць на збільшення є операції з неприбутковими організаціями, операції з офшорами (рис. 3.6).

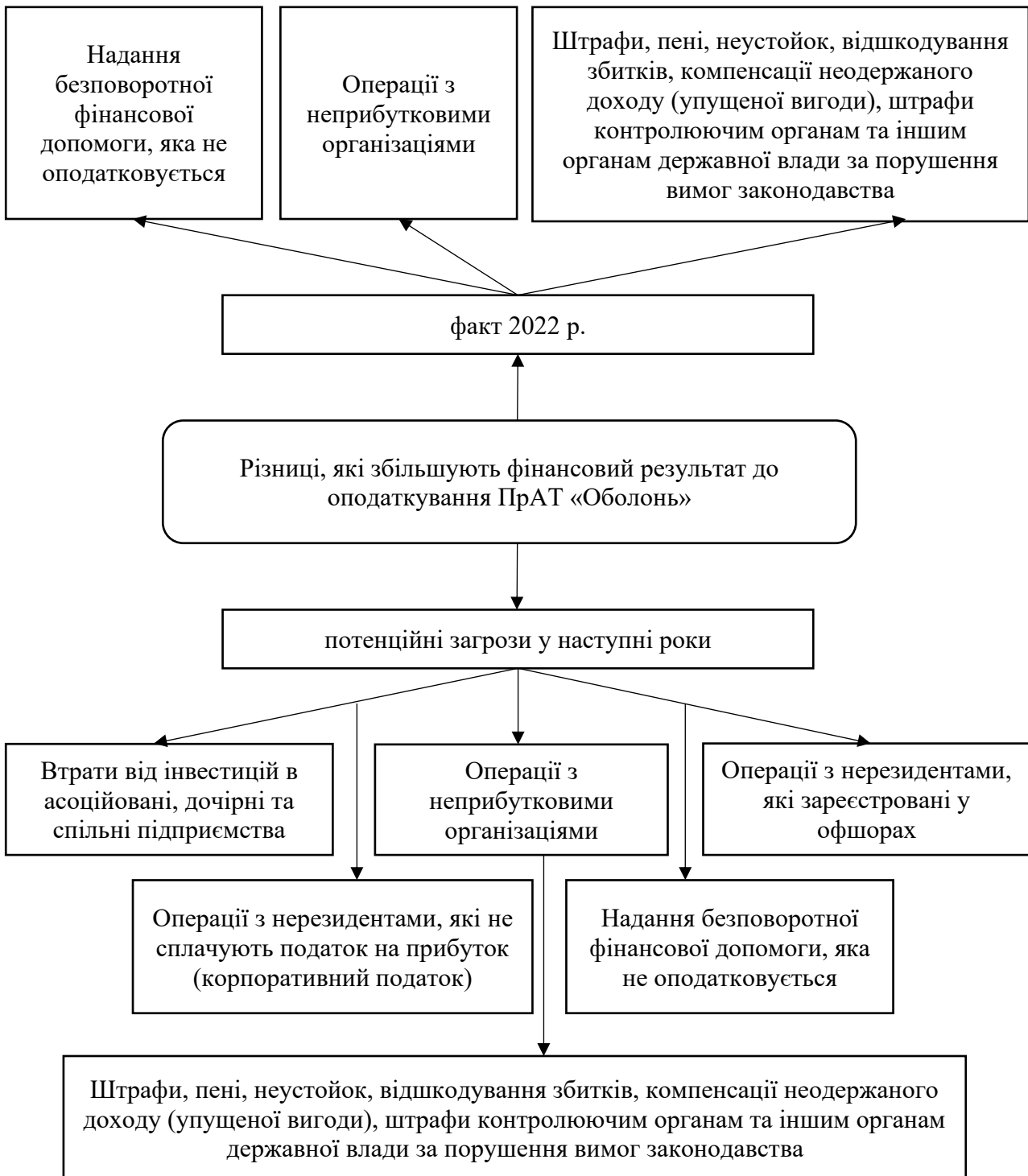

Рис. 3.6. Різниці, які збільшують фінансовий результат до оподаткування

Отже, основні напрями реформування податкової системи України відповідно до потреб розвитку економіки, повоєнного відновлення та виконання вимог щодо євроінтеграції: реформувати спрощену систему оподаткування (не актуально для ПрАТ «Оболонь», проте покращить його рівень податкостроможності), відновити прогресивну шкалу ставок ПДФО, переглянути та збільшити ставки податку на прибуток підприємств (не актуально для ПрАТ «Оболонь», оскільки у 2025 р. підвищення ставок передбачено лише для банків і фінансових установ), привести ПДВ у відповідність до законодавства ЄС, підвищити акцизи на паливо, алкогольні напої та тютюнові вироби (актуально для ПрАТ «Оболонь» у частині оподаткування пива) та ставку визначати у євро, реформувати рентну плату та переглянути коригуючі коефіцієнти.

Висновки до розділу 3

Визначено інтеграційні зусилля України в напрямку Європейського Союзу, в тому числі у податковій політиці. Частка податкових надходжень у ВВП у 2020-2023 рр. зменшувалася, що пов'язано з деструктивними змінами в економіці та споживанні, а також податковими пільгами введеними під час воєнного стану з лютого 2022 р. Результати проведеного аналізу надходжень податків і зборів до Зведеного бюджету України засвідчують зростаючу динаміку надходження непрямих податків (ПДВ, акцизний податок, що безпосередньо сплачує ПрАТ «Оболонь») у порівнянні з податками на доходи (податок на прибуток сплачує ПрАТ «Оболонь» та є податковим агентом за ПДФО) та податками на власність чи використання ресурсів.

Частка податкових надходжень у ВВП України є нижчою від країн ЄС. За даними Євростату визначено, що середній рівень податкового навантаження у країнах ЄС становить близько 40,6. За даними 2023 р. розподілено європейські країни за рівнем податкового навантаження за умови, що середній рівень дорівнює середньоєвропейському: нижче середнього рівні: Болгарія, Чехія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Хорватія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Угорщина, Мальта, Нідерланди, Польща, Португалія, Румунія, Словенія, Словаччина, Швейцарія, Ісландія; середній рівень: Німеччина, Греція, Італія, Норвегія; високий рівень: Бельгія, Данія, Франція, Австрія, Фінляндія, Швеція.

Визначено перспективи податкової політики з урахуванням реалізації Національної стратегії доходів України. Основні напрями податкової політики та реформування податкової системи України відповідно до потреб розвитку економіки, повоєнного відновлення та виконання вимог щодо євроінтеграції: реформувати спрощену систему оподаткування (не актуально для ПрАТ «Оболонь», проте покращить його рівень податкостроможності), відновити прогресивну шкалу ставок ПДФО, переглянути та збільшити ставки податку на прибуток підприємств (не актуально для ПрАТ «Оболонь», оскільки

у 2025 р. підвищення ставок передбачено лише для банків і фінансових установ), привести ПДВ у відповідність до законодавства ЄС, підвищити акцизи на паливо, алкогольні напої та тютюнові вироби (актуально для ПрАТ «Оболонь» у частині оподаткування пива) та ставку визначати у євро, реформувати рентну плату та переглянути коефіцієнти.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем реалізації податкової політики держави у контексті впливу на фінансовий розвиток підприємства. Основні висновки і рекомендації:

1. Розкрито зміст значення поняття «податкова політика держави» та основні змістовні характеристики податкової політики: економічні відносини між платниками податків і державою, органами місцевого самоврядування; правові, економічні та організаційні заходи щодо визначених відносин; діяльність держави (органів переважно законодавчої влади та виконавчої влади) у сфері встановлення і стягнення податків, зборів та інших для формування доходів бюджетів та регулювання виробництва і споживання в економіці.

2. Визначено, що податкова політика визначається і реалізовується на різних рівнях: міжнародна податкова політика, державна податкова політика, регіональна податкова політика, галузева податкова політика, податкова політика підприємства та особиста податкова політика.

3. Узагальнено інституційні засади податкової політики держави, що містять податкове законодавство та державні інституції (Державна податкова служба України). Податкове законодавство – сукупність нормативно-правових актів, що регулюють податкові відносини, регламентують справляння та адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів (Конституція України; Податковий кодекс України; інші кодекси та закони оподаткування; чинні міжнародні податкові договори; нормативно-правові акти, прийняті на виконання Податкового кодексу України тощо).

4. Визначено загальну характеристику ПрАТ «Оболонь» та проведено аналіз фінансового стану за основними фінансовими показниками, ліквідності балансу, коефіцієнтами ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності. За показниками фінансового аналізу можна визначити покращення фінансового стану у 2020-2023 рр., що підтверджується досягненням ліквідності та

фінансової стійкості, високим рівнем рентабельності продаж, рентабельності власного капіталу і рентабельності активів та подолання збитковості.

5. Проаналізовано оподаткування ПрАТ «Оболонь» та податкове навантаження на основі збільшення розміру сплачених податків, при цьому податкове навантаження за доходами зменшилося, податкове навантаження за витратами було на стабільному рівні. Рівень податкового навантаження за доходами для ПрАТ «Оболонь» залишався одним з найвищих серед виробників пива, поступаючись класично ПрАТ «Карлсберг Україна» та ПрАТ «Фірма Полтавпиво». Підприємство з платника податку на прибуток за максимальною ставкою у 2020 р. серед виробників пива змістилося на платника податку на прибуток за мінімальною ставкою у 2022-2023 рр., що нижча за нормативну ставку.

6. Проаналізовано впливу оподаткування на фінансовий стан на основі кореляційного аналізу. Визначено, що податкове навантаження виробників пива у 2020-2023 рр. корелює з чистим доходом з високим та від'ємним рівнем кореляції, що вдалося досягти за рахунок ефекту економії прямих податків (податку на нерухоме комерційне майно, земельного податку, податку на доходи фізичних осіб та інших прямих податків), то податків, які не включаються до ціни товару та не залежать від розміру чистого доходу. Доведено тісний зв'язок між показниками податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» та розміром активів, дебіторської заборгованості, грошових коштів, нерозподіленого прибутку та власного капіталу, чистого прибутку. Показник податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» на доходи має високий рівень прямого зв'язку з відносними фінансовими показниками, що вказує на позитивний вплив зменшення податкового навантаження на показники власного оборотного капіталу, ліквідності, фінансової стійкості і рентабельності.

7. Проаналізовано сучасний стан і тенденції функціонування податкової системи України. Частка податкових надходжень у ВВП у 2020-2023 рр. зменшувалася, що пов'язано з деструктивними змінами в економіці та

споживанні, а також податковими пільгами введеними під час воєнного стану з лютого 2022 р. Результати проведеного аналізу надходжень податків і зборів до Зведеного бюджету України засвідчують зростаючу динаміку надходження непрямих податків (ПДВ, акцизний податок, що безпосередньо сплачує ПрАТ «Оболонь») у порівнянні з податками на доходи (податок на прибуток сплачує ПрАТ «Оболонь» та є податковим агентом за ПДФО) та податками на власність чи використання ресурсів.

8. Обґрунтовано рекомендації оптимізації впливу податкової політики держави на фінансовий стан підприємства з урахуванням реалізації Національної стратегії доходів України. Основні напрями податкової політики та реформування податкової системи України відповідно до потреб розвитку економіки, повоєнного відновлення та виконання вимог щодо євроінтеграції: реформувати спрощену систему оподаткування (не актуально для ПрАТ «Оболонь», проте покращить його рівень податкостроможності), відновити прогресивну шкалу ставок ПДФО, переглянути та збільшити ставки податку на прибуток підприємств (не актуально для ПрАТ «Оболонь», оскільки у 2025 р. підвищення ставок передбачено лише для банків і фінансових установ), привести ПДВ у відповідність до законодавства ЄС, підвищити акцизи на паливо, алкогольні напої та тютюнові вироби (актуально для ПрАТ «Оболонь» у частині оподаткування пива) та ставку визначати у євро, реформувати рентну плату та переглянути коефіцієнти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/ed20160315>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 р. № 584-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації положень актів права Європейського Союзу щодо акцизного податку: Закон України від 18.07.2024 № 3878-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3878-20#n5>
6. Національна стратегія доходів України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_.pdf
7. Про схвалення Бюджетної декларації на 2025-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від від 28 червня 2024 р. № 751. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-biudzhetnoi-deklaratsii-na-20252027-roku-a751>
8. Про Державний бюджет України на 2025 рік: проєкт Закону України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44888>
9. Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928#Text
10. Алексійчук О. В., Маланчук Л. О., Антонова С. Є. Напрями покращення акцизного оподаткування в податковій системі України. *Вісник*

Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2023. Вип. 3. С. 22-30.

11. Архірейська Н. В., Панасейко І. М., Панасейко М. С. Особливості податкової політики України в сучасних умовах та шляхи її удосконалення. *Науковий погляд: економіка та управління.* 2022. № 3 (79). С. 164–172

12. Бауліна Т. В., Гаршина О. К., Соломко Т. Ю., Рудаков О. М. Напрями реформування податкової системи України в умовах воєнного стану з метою забезпечення економічного розвитку країни. *Economic synergy.* 2023. Iss. 4. С. 53-69.

13. Бойко С. В. Податкові різниці та їх вплив на податкове навантаження суб'єктів господарювання. *Сучасні проблеми бухгалтерського обліку та фінансів* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 23–24 листопада 2021 р. Київ : НУХТ, 2021. С. 66–68.

14. Бойко С. В., Варченко О. М., Драган О. О. Структурні асиметрії податкових надходжень до Зведеного бюджету України за КВЕД 009:2010. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* 2018. Том 1. С. 76-86

15. Бойко С. В., Шірінян Л. В. Перспективи капіталізації страхових компаній України в контексті реформування прибуткового оподаткування. *Бізнес Інформ.* 2019. №9. С. 272–280.

16. Бойко С. В., Шірінян Л. В., Толстенко О. Ю. Аналіз і прогнозування надходжень до Державного бюджету України від податку на прибуток страхових компаній. *Вісник КНУ імені Тараса Шевченка.* 2019. №3(204). С. 56-64

17. Бойко С., Кулинич Ю., Корнієнко М. Акцизне оподаткування міцних алкогольних напоїв. *Економіка та суспільство.* 2022. Вип. (35). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-45>

18. Гавриленко В. О., Демиденко С. Л. Податкове навантаження як показник ефективності податкової системи в Україні. *Збірник наукових праць*

Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2023. Вип. 68. С. 46-55.

19. Гаврилюк Р., Пацурківський П. Принципи гармонізації податкового права ЄС. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право.* 2024. № 1. С. 37-50

20. Гайдаржийська О.М., Жам О.Ю., Лункіна І.Ю. Податки та їх вплив на господарську діяльність авіаційного підприємства. *Економіка. Фінанси. Право.* 2017. № 6(2). С. 47–48.

21. Головай Н., Бей С. Гармонізація податкової політики України в умовах євроінтеграції: виклики, можливості та перспективи. *Empirio.* 2024. Т. 1, № 2. С. 76-83.

22. Греца В. Я. Модифікація податкової системи в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2023. Вип. 78(2). С. 24-31.

23. Давидков С. О. Аналіз сутності та дослідження завдань податкової політики держави. *Держава та регіони.* 2015. № 2 (83). С. 13-18.

24. Дем'яненко І.В., Бойко С.В., Буряк А.В. Корпоративне бюджетування податків аграрними та переробними підприємствами. *Агросвіт.* 2022. № 15-16. С. 33-39.

25. Дерій В. А. Організація обліку та податкове планування : навч. посіб. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 185 с.

26. Дятлова Ю. В., Лизунова О. М., Дятлова В. В. Фінансові інструменти системи управління непрямими податками: європейський досвід як інтеграційний орієнтир для новітньої моделі. *Формування ринкових відносин в Україні.* 2023. № 11. С. 5-11.

27. Євтушевська О. О., Лагодієнко Н. В., Іванченкова Л. В. Податкова політика як складова державного податкового менеджменту. *Інвестиції: практика та досвід.* 2022. № 4. С. 32–37.

28. Заяць О.І., Теплова Л.І. Диференціація ставок ПДФО в країнах-членах ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* 2022. №6. С. 59-63.

29. Кміть В. М., Бавдик Я. О. Вплив податків на стан оборотного капіталу підприємств України. *Підприємництво та інновації*. 2020. Вип. 12. С. 183-187.

30. Коваленко А.В. Сутність податкової політики. Вісник Запорізького національного університету. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2018. 3. С. 122-127.

31. Концева В., Антоненко Н., Карлова І. Обліково-аналітичне забезпечення оцінки податкового навантаження підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 29. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-12>

32. Корнієнко М., Бойко С. Фіскальна ефективність акцизного оподаткування алкогольних напоїв. *Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті: матеріали 88 Міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів, квітень–травень 2022 р. К.: НУХТ, 2022 р. Ч.3. С. 144*

33. Красько В. Принцип гармонізації податкового права ЄС й інші засади податкової системи ЄС та їх вплив на Україну крізь призму інтеграції. *Молодий вчений*. 2024. № 5 (129). С. 93-96.

34. Лега О., Черненко К. Фіскальна та регулююча роль податку на доходи фізичних осіб у воєнний час. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 3 (03). С. 19-25.

35. Леонова А. В., Черненко К. П. Вплив податкового навантаження на фінансовий стан підприємств молочної галузі. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 1224-1229.

36. Макарук О. В. Сутнісно-функціональна характеристика державної податкової політики України. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2019. № 2. С. 215–220.

37. Матвійчук Л. О., Олійник Л. В. Трансформація податкової системи України: нові виклики для бізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 11. С. 31-36.

38. Метошоп І. М. Аналіз впливу податкового навантаження на діяльність нафтогазових підприємств. *Ефективна економіка*. 2019. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6836>

39. Нікітішин А. О. Методологічні основи формування та розвитку податкового регулювання. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 1 (24). С. 215–220.

40. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates?date=29.11.2024&period=daily>

41. Петик Л. О., Себестянович І. С. Податкова політика України в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2021. № 2 (90). С. 267–271.

42. Податкова політика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy>

43. Податкова система : навч. посіб. ; Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24503>

44. Податкова система України : підручник / В. М. Федосов, В. М. Опарін, Г. О. П'ятаченко [та ін.] ; за ред. В.М. Федосова. К. : Либідь, 1994. 464 с.

45. Приватне акціонерне товариство «Оболонь». URL: <https://opendatabot.ua/c/05391057>

46. Проект Закону № 10066 від 19.02.2019 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо запровадження прогресивної шкали оподаткування при сплаті податку на доходи фізичних осіб)». URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/gh7rm00a?ed=2019_02_19

47. Руденко Ю. М. Сутність податкової політики держави та вплив громадянського суспільства на її вироблення та реалізацію. *Держава та регіони*. 2017 N9 3 (59). С. 94-99.

48. Садовенко М. М., Смирна О. В. Домінанти розвитку податкової системи України в умовах євроінтеграції. *Ефективна економіка*. 2023. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_3_27

49. Скаско О., Могила І.-Л. Теоретичні засади податкової політики в Україні: принципи, рівні та моделі. *Вісник економіки*. 2023. Вип. 3. С. 83–96.

50. Соколовська А. М. Об'єднання єдиного соціального внеску і податку на доходи фізичних осіб у контексті євроінтеграційних прагнень України. *Фінанси України*. 2023. № 6. С. 96-111.

51. Соколовська А. М. Ставки бюджетоутворюючих податків в Україні: чи доцільне радикальне зниження? *Економіка і прогнозування*. 2023. № 2. С. 66-91.

52. Соколовська А. М., Райнова Л. Б. Сценарії реформування ПДФО в контексті зменшення нерівності доходів в Україні. *Фінанси України*. 2023. № 4. С. 7-35.

53. Сторожук І. П. Державна податкова політика як теоретико-правова категорія. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 1. С. 133-136

54. Тихонов В. О., Клос В. М., Бортник І. А., Жеребух Ю. – Д. Р., Цісельський В. О., Трач І. Я. Податкова політика в умовах економічної нестабільності та її вплив на економічне зростання. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*. 2024. №41. С. 328-335.

55. Товстуха Д.О. Роль податкової політики у забезпеченні фінансово-економічної безпеки держави. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 5 (2024). С. 628-635.

56. Шило Ж. С. Реформування податкової системи України: проблеми та перспективи. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2023. Вип. 1. С. 247-258.

57. Шірінян Л.В., Бойко С.В., Толстенко О.Ю. Податкове навантаження з податку на прибуток підприємств харчової промисловості України. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 1. С. 87–101.

58. Boiko S, Nehrey M, Davydenko N, Karbivskyi V. Tax Sustainability in Ukraine: A Case of Agricultural Companies. *Economies*. 2023; 11(1):6. URL: <https://doi.org/10.3390/economies11010006>

59. Boyko S., Buriak A., Demianenko I. Problems of corporate tax budgeting: evidence from Ukraine. *Ukraine, Bulgaria, EU: Economic and Social Development*

Trends: materials VI International Scientific and Practical Conference (Burgas, Bulgaria, 26 August 2022). Burgas: Avangard Prima, 2022, 235 p. 196-202.

60. Demianenko I., Boiko S., Buriak A. Risk oriented approach to taxation of agricultural enterprises of Ukraine. *National and world financial and economic systems in the conditions of modern challenges*: N. Davydenko, T. Kosova, O. Lemishko, Yu. Nehoda, T. Oliynyk and others: [Ed. by Doctor of Economic Sciences, Prof. Davydenko N.]. Collective monograph Verlag. SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2022. 358 p. P. 329-339.

61. Main national accounts tax aggregates. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_taxag/default/table?lang=en

ДОДАТКИ

Фінансова звітність ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ" за 2020 рік

Дата звіту 01.03.2021

Період 2020 рік, 12 міс

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	4 821.00	3 634.00
первісна вартість	1001	41 142.00	41 145.00
накопичена амортизація	1002	36 321.00	37 511.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	17 027.00	9 324.00
Основні засоби	1010	4 167 692.00	3 974 114.00
первісна вартість	1011	10 551 958.00	10 634 750.00
знос	1012	6 384 266.00	6 660 636.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	0.00
інші фінансові інвестиції	1035	109 951.00	70 912.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	0.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	14.00	14.00
Усього за розділом I	1095	4 299 505.00	4 057 998.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	645 202.00	914 584.00
Виробничі запаси	1101	481 532.00	754 028.00
Незавершене виробництво	1102	53 266.00	60 668.00
Готова продукція	1103	81 250.00	85 997.00
Товари	1104	29 154.00	13 891.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Депозити перестрашування	1115	0.00	0.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	256 562.00	286 204.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	42 351.00	88 811.00
з бюджетом	1135	23 106.00	33 071.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 228.00	3 228.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	32 100.00	30 866.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 549.00	10 695.00
Готівка	1166	44.00	12.00
Рахунки в банках	1167	8 505.00	10 683.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	0.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	0.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	0.00
резервах незароблених премій	1183	0.00	0.00
інших страхових резервах	1184	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	15 739.00	3 586.00
Усього за розділом II	1195	1 023 609.00	1 367 817.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	5 323 114.00	5 425 815.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	65 344.00	65 344.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	2 468 621.00	2 338 002.00
Додатковий капітал	1410	0.00	0.00
Емісійний дохід	1411	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	0.00	0.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-595 218.00	-387 801.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Вилучений капітал	1430	0.00	0.00
Інші резерви	1435	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	1 938 747.00	2 015 545.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	414 522.00	451 660.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	174 607.00	609 731.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	260 062.00	260 062.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	0.00
Цільове фінансування	1525	0.00	0.00
Благодійна допомога	1526	0.00	0.00
Страхові резерви	1530	0.00	0.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
резерв незароблених премій	1533	0.00	0.00
інші страхові резерви	1534	0.00	0.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	0.00
Призовий фонд	1540	0.00	0.00
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	0.00
Усього за розділом II	1595	849 191.00	1 321 453.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	202 811.00	326 115.00
Векселі видані	1605	0.00	0.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 124 396.00	661 136.00
товари, роботи, послуги	1615	906 076.00	718 433.00
розрахунками з бюджетом	1620	94 559.00	93 555.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	0.00
розрахунками зі страхування	1625	5 171.00	3 661.00
розрахунками з оплати праці	1630	48 171.00	65 420.00
за одержаними авансами	1635	107 419.00	175 626.00
за розрахунками з учасниками	1640	1 876.00	1 876.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	0.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	8 884.00	26 212.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	0.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	35 813.00	16 783.00
Усього за розділом III	1695	2 535 176.00	2 088 817.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	5 323 114.00	5 425 815.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 464 827.00	5 276 795.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4 136 008.00	4 215 809.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	0.00
Валовий: прибуток	2090	1 328 819.00	1 060 986.00
збиток	2095	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інші операційні доходи	2120	71 166.00	72 875.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	0.00
Адміністративні витрати	2130	277 185.00	257 242.00
Витрати на збут	2150	614 887.00	566 743.00
Інші операційні витрати	2180	13 049.00	9 919.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	494 864.00	299 957.00
збиток	2195	0.00	0.00
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	39 058.00
Інші фінансові доходи	2220	154.00	273.00
Інші доходи	2240	15 776.00	212 807.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	0.00
Фінансові витрати	2250	220 441.00	317 982.00
Втрати від участі в капіталі	2255	1 618.00	0.00
Інші витрати	2270	174 799.00	1 418.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	113 936.00	232 695.00
збиток	2295	0.00	0.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-37 138.00	65 347.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	76 798.00	298 042.00
збиток	2355	0.00	0.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0.00	0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	2410	0.00	0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0.00	0.00
Інший сукупний дохід	2445	0.00	0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	76 798.00	298 042.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	2 388 740.00	2 528 474.00
Витрати на оплату праці	2505	542 647.00	477 786.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	115 860.00	101 284.00
Амортизація	2515	330 498.00	343 372.00
Інші операційні витрати	2520	1 109 611.00	1 069 534.00
Разом	2550	4 487 356.00	4 520 450.00

Фінансова звітність за 2021 рік

2023 рік 2022 рік

2021 рік

2020 рік

Дата звіту 29.03.2022
 Період 2021 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Бахов Іван Іванович](#)
 КАТОТТГ UA80000000000551439
 Кількість працівників 2 255
 Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	3 634.00	3 021.00
первісна вартість	1001	41 145.00	41 192.00
накопичена амортизація	1002	37 511.00	38 171.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 324.00	46 748.00
Основні засоби	1010	3 974 114.00	3 741 276.00
первісна вартість	1011	10 634 750.00	10 598 816.00
знос	1012	6 660 636.00	6 857 540.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	70 912.00	71 117.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14.00	14.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	4 057 998.00	3 862 176.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	914 584.00	908 432.00
Виробничі запаси	1101	754 028.00	732 829.00
Незавершене виробництво	1102	60 668.00	42 166.00
Готова продукція	1103	85 997.00	113 908.00
Товари	1104	13 891.00	19 529.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрашування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	286 204.00	418 511.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	88 811.00	50 548.00
з бюджетом	1135	33 071.00	41 736.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 228.00	3 228.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	30 866.00	35 110.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	10 695.00	15 175.00
Готівка	1166	12.00	16.00
Рахунки в банках	1167	10 683.00	15 159.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	3 586.00	9 466.00
Усього за розділом II	1195	1 367 817.00	1 478 978.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	5 425 815.00	5 341 154.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	65 344.00	65 344.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	2 338 002.00	2 211 552.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-127 739.00	-136 383.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	2 275 607.00	2 140 513.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	451 660.00	441 383.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	609 731.00	677 838.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 061 391.00	1 119 221.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	326 115.00	802 113.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	661 136.00	116 751.00
товари, роботи, послуги	1615	718 433.00	798 660.00
розрахунками з бюджетом	1620	93 555.00	116 974.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	3 661.00	3 560.00
розрахунками з оплати праці	1630	65 420.00	17 184.00
за одержаними авансами	1635	175 626.00	168 474.00
за розрахунками з учасниками	1640	1 876.00	1 876.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	26 212.00	32 530.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	16 783.00	23 298.00
Усього за розділом III	1695	2 088 817.00	2 081 420.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	5 425 815.00	5 341 154.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 909 426.00	5 464 827.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4 915 830.00	4 136 008.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	993 596.00	1 328 819.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	47 165.00	71 166.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	325 424.00	277 185.00
Витрати на збут	2150	674 532.00	614 887.00
Інші операційні витрати	2180	32 442.00	13 049.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	8 363.00	494 864.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	170.00	154.00
Інші доходи	2240	31 132.00	15 776.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	185 036.00	220 441.00
Втрати від участі в капіталі	2255		1 618.00
Інші витрати	2270		174 799.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		113 936.00
збиток	2295	145 371.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	10 277.00	-37 138.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		76 798.00
збиток	2355	135 094.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-135 094.00	76 798.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	2 459 094.00	2 388 740.00
Витрати на оплату праці	2505	425 059.00	542 647.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	87 877.00	115 860.00
Амортизація	2515	339 699.00	330 498.00
Інші операційні витрати	2520	938 607.00	1 109 611.00
Разом	2550	4 250 336.00	4 487 356.00

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
Рух коштів у результаті операційної діяльності**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	8 127 879.00	7 436 901.00
Повернення податків і зборів	3005		0.00
у тому числі податку на додану вартість	3006		0.00
Цільового фінансування	3010	10 253.00	7 456.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		0.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	175 074.00	73 991.00
Надходження від повернення авансів	3020		0.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	170.00	154.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	2 465.00	62.00
Надходження від операційної оренди	3040		0.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050		0.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	3 996.00	7 401.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	5 525 280.00	4 878 357.00
Праці	3105	505 571.00	436 830.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	129 294.00	111 504.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	1 728 403.00	1 552 977.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	415 187.00	375 149.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	1 313 216.00	1 177 828.00
Витрачання на оплату авансів	3135	53 122.00	99 323.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		0.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	26 048.00	20 557.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	8 173.00	38 508.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	343 946.00	387 909.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Находження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		53 217.00
необоротних активів	3205	7 231.00	4 484.00
Находження від отриманих: відсотків	3215		0.00
дивідендів	3220		0.00
Находження від деривативів	3225		0.00
Находження від погашення позик	3230		0.00
Находження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		0.00
Інші надходження	3250		30.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	218.00	37.00
необоротних активів	3260	184 604.00	112 073.00
Виплати за деривативами	3270		0.00
Витрачання на надання позик	3275		0.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		0.00
Інші платежі	3290		0.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-177 591.00	-54 379.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Находження від: Власного капіталу	3300		0.00
Отримання позик	3305	1 395 956.00	151 119.00
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		0.00
Інші надходження	3340		0.00
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		0.00
Погашення позик	3350	1 380 500.00	274 459.00
Сплату дивідендів	3355		0.00
Витрачання на сплату відсотків	3360	175 524.00	217 592.00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		0.00
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		0.00
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		0.00
Інші платежі	3390		0.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-160 068.00	-340 932.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	6 287.00	-7 402.00
Залишок коштів на початок року	3405	10 695.00	8 549.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-1 807.00	9 548.00
Залишок коштів на кінець року	3415	15 175.00	10 695.00

Фінансова звітність за 2023 рік

2023 рік

2022 рік 2021 рік 2020 рік

Дата звіту 29.02.2024
 Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Балагута Максим Дмитрович](#)
 КАТОТТГ UA80000000000551439
 Кількість працівників 2 056
 Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 467.00	1 934.00
первісна вартість	1001	41 192.00	41 192.00
накопичена амортизація	1002	38 725.00	39 258.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	85 202.00	48 865.00
Основні засоби	1010	3 464 064.00	3 596 253.00
первісна вартість	1011	10 591 555.00	10 924 673.00
знос	1012	7 127 491.00	7 328 420.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	68 793.00	69 482.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14.00	14.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	3 620 540.00	3 716 548.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	982 646.00	1 660 582.00
Виробничі запаси	1101	808 627.00	1 425 949.00
Незавершене виробництво	1102	62 906.00	97 290.00
Готова продукція	1103	100 767.00	125 792.00
Товари	1104	10 346.00	11 551.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрашування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	650 854.00	947 078.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	149 829.00	152 450.00
з бюджетом	1135	49 584.00	30 573.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17 362.00	17 572.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	138 747.00	474 679.00
Готівка	1166	34.00	22.00
Рахунки в банках	1167	138 713.00	474 657.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	5 496.00	5 172.00
Усього за розділом II	1195	1 994 518.00	3 288 106.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	5 615 058.00	7 004 654.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	65 344.00	65 344.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	2 091 993.00	1 972 377.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 204 270.00	3 155 476.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	3 361 607.00	5 193 197.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	419 325.00	386 220.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	562 519.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	981 844.00	386 220.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	218 140.00	224 984.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	92 696.00	
товари, роботи, послуги	1615	429 117.00	694 669.00
розрахунками з бюджетом	1620	168 798.00	144 125.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	82 633.00	59 777.00
розрахунками зі страхування	1625	3 459.00	4 391.00
розрахунками з оплати праці	1630	114 679.00	102 744.00
за одержаними авансами	1635	147 210.00	139 717.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	74 184.00	96 372.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	23 324.00	18 235.00
Усього за розділом III	1695	1 271 607.00	1 425 237.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	5 615 058.00	7 004 654.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 763 029.00	8 661 928.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	7 398 205.00	6 030 487.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	3 364 824.00	2 631 441.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	46 587.00	37 683.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	458 709.00	376 851.00
Витрати на збут	2150	670 728.00	542 663.00
Інші операційні витрати	2180	84 121.00	56 526.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 197 853.00	1 693 084.00
Дохід від участі в капіталі	2200	593.00	9 718.00
Інші фінансові доходи	2220	45 290.00	15 953.00
Інші доходи	2240	11 209.00	0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	22 209.00	122 418.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		139 923.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 232 736.00	1 456 414.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-401 146.00	-258 448.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 831 590.00	1 197 966.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 831 590.00	1 197 966.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	4 124 933.00	3 373 782.00
Витрати на оплату праці	2505	784 366.00	656 949.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	161 241.00	144 490.00
Амортизація	2515	338 508.00	313 993.00
Інші операційні витрати	2520	1 646 553.00	1 383 799.00
Разом	2550	7 055 601.00	5 873 013.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Находження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	13 423 531.00	11 023 391.00
Повернення податків і зборів	3005		0.00
у тому числі податку на додану вартість	3006		0.00
Цільового фінансування	3010	9 084.00	8 355.00
Находження від отримання субсидій, дотацій	3011		0.00
Находження авансів від покупців і замовників	3015	91 810.00	126 571.00
Находження від повернення авансів	3020		11.00
Находження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	45 290.00	15 953.00
Находження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	70.00	15.00
Находження від операційної оренди	3040		0.00
Находження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Находження від страхових премій	3050		0.00
Находження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	1 054.00	10 334.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	8 389 137.00	6 933 932.00
Праці	3105	656 329.00	465 028.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	160 739.00	116 736.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	2 505 811.00	2 267 903.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	457 108.00	182 610.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	743 941.00	857 804.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	1 304 762.00	1 227 489.00
Витрачання на оплату авансів	3135	169 028.00	154 120.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		0.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	71 036.00	26 098.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	1 163.00	10 791.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1 617 596.00	1 210 022.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій необоротних активів	3200		0.00
Надходження від отриманих: відсотків дивідендів	3205	23 053.00	7 722.00
Надходження від деривативів	3215		0.00
Надходження від погашення позик	3220		0.00
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3225		0.00
Інші надходження	3230		0.00
Інші надходження	3235		0.00
Інші надходження	3250	593.00	12 068.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій необоротних активів	3255	642.00	26.00
Виплати за деривативами	3260	632 388.00	101 108.00
Витрачання на надання позик	3270		0.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3275		0.00
Інші платежі	3280		0.00
Інші платежі	3290		0.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-609 384.00	-81 344.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Власного капіталу	3300		0.00
Отримання позик	3305		443 211.00
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		0.00
Інші надходження	3340		0.00
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		0.00
Погашення позик	3350	655 698.00	1 319 334.00
Сплату дивідендів	3355		0.00
Витрачання на сплату відсотків	3360	27 809.00	125 621.00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		0.00
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		0.00
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		0.00
Інші платежі	3390		0.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-683 507.00	-1 001 744.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	324 705.00	126 934.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Залишок коштів на початок року	3405	138 747.00	15 175.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	11 227.00	-3 362.00
Залишок коштів на кінець року	3415	474 679.00	138 747.00